

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Bakalářská práce

Služby cestovního ruchu pro seniory a možnosti jejich
dalšího rozvoje v oblasti Mikroregion Jindřichohradecko

Vypracovala: Lucie Zlatušková

Vedoucí práce: Ing. Roman Švec, Ph.D.

České Budějovice 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie ZLATUŠKOVÁ**
Osobní číslo: **E11376**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Služby cestovního ruchu pro seniory a možnosti jejich dalšího rozvoje v oblasti Mikroregion Jindřichohradecko**
Zadávající katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Zdůvodnit význam cestovního ruchu seniorů a specifikovat potřeby segmentu tohoto v cestovním ruchu. Na základě výsledků provedených analýz navrhnout možnosti dalšího rozvoje služeb cestovního ruchu pro segment seniorů ve zkoumané oblasti.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Zpracování východisek řešení problému bakalářské práce na základě hloubkové rešerše prostudovaných informačních zdrojů
3. Zdůvodnění výběru tématu a zkoumané oblasti
4. Analýza současného stavu poskytovaných služeb ve vymezené oblasti
5. Terénní šetření a řízený rozhovor zaměřený na zjištění potřeb seniorů v oblasti služeb cestovního ruchu
6. Návrh možností dalšího rozvoje služeb cestovního ruchu pro segment seniorů

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Cíle a metody, 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání, 5. Návrhy a doporučení, 6. Závěr, 7. Použitá literatura, 7. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

GOELDNER, C. R. a J. R. B. RITCHIE. *Tourism: Principles, Practices, Philosophies.* New York: Wiley, 2009. ISBN 978-0-470-44060-5.

INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch pro všechny.* Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. ISBN 978-80-7399-407-05.

HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2. upravené vyd.* Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

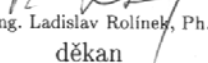
HORNER, S. a J. SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času.* Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0202-9.

ORIEŠKA, J. *Služby v cestovním ruchu.* Praha: Idea Servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Roman Švec, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: **11. ledna 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

Ing. Viktor Vojtko, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 5. března 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. 4. 2014

.....

Lucie Zlatušková

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych na tomto místě velmi poděkovala všem, kdo přispěli ke zdárnému dokončení mé bakalářské práce a po celou dobu mě podporovali. Zvláštní poděkování patří vedoucímu bakalářské práce Ing. Romanu Švecovi, Ph.D. za odborné a technické vedení a cenné rady a připomínky. Dále jmenovitě děkuji paní Mgr. Vilmě Szutové, tajemnici Mikroregionu Jindřichohradecko, Bc. Denise Plačkové z Informačního střediska Jindřichův Hradec, paní Jitce Janků, referentce cestovní kanceláře Čedok, Ing. Jiřímu Kubátovi, vedoucímu Domova seniorů Jindřichův Hradec a paní Zdeňce Snížkové, vedoucí střediska pečovatelské služby v Domě s pečovatelskou službou, za velkou ochotu a pomoc. V neposlední řadě pak děkuji své rodině a blízkým.

OBSAH

1.	Úvod.....	- 9 -
2.	Přehled řešené problematiky	- 11 -
2.1.	Definice cestovního ruchu	- 11 -
2.1.1.	Druhy cestovního ruchu	- 12 -
2.1.2.	Formy cestovního ruchu.....	- 12 -
2.2.	Potřeby účastníků cestovního ruchu a jeho produkty	- 13 -
2.2.1.	Charakteristika služeb cestovního ruchu.....	- 15 -
2.2.2.	Znaky služeb	- 15 -
2.2.3.	Členění služeb	- 16 -
2.2.4.	Kvalita služeb.....	- 17 -
2.3.	Podniky cestovního ruchu.....	- 18 -
2.3.1.	Ubytovací zařízení	- 19 -
2.3.2.	Stravovací zařízení	- 19 -
2.3.3.	Informační centra	- 20 -
2.3.4.	Průvodci cestovního ruchu	- 21 -
2.4.	Cestovní ruch seniorů	- 21 -
2.4.1.	Populační vývoj v České republice	- 22 -
2.4.2.	Trendy v cestování seniorů	- 23 -
2.5.	Služby pro specifické segmenty trhu cestovního ruchu – senioři.....	- 24 -
2.5.1.	Potřeby seniorů.....	- 24 -
2.5.2.	Důležitost jednotlivých služeb při cestování seniorů	- 26 -
2.5.3.	Podpora cestovního ruchu seniorů a služeb pro seniory	- 28 -
2.5.4.	Nové trendy v poskytování služeb seniorům	- 29 -
3.	Metodika	- 30 -
4.	Analýza Mikroregionu Jindřichohradecko.....	- 33 -
4.1.	Vymezení oblasti	- 33 -

4.2.	Jindřichův Hradec	- 35 -
4.3.	Dopravní dostupnost	- 35 -
4.4.	Poskytovatelé služeb ve vymezené oblasti	- 36 -
4.4.1.	Ubytovací zařízení	- 36 -
4.4.2.	Stravovací zařízení	- 37 -
4.4.3.	Poskytovatelé informačních služeb	- 39 -
4.5.	Přírodní předpoklady	- 40 -
4.6.	Atraktivita cestovního ruchu ve zkoumaném území	- 41 -
4.7.	Aktivita cestovního ruchu ve zkoumaném území	- 45 -
4.7.1.	Sportovní vyžití vhodné pro seniory	- 45 -
4.7.2.	Relaxace, wellness	- 46 -
4.7.3.	Turistika	- 47 -
4.7.4.	Události, zábava	- 49 -
5.	Analýza získaných údajů	- 50 -
5.1.	Vyhodnocení dotazníků	- 50 -
5.2.	Řízené rozhovory	- 59 -
5.2.1.	Řízený rozhovor s tajemnicí Mikroregionu Jindřichohradecko	- 59 -
5.2.2.	Řízený rozhovor – Informační středisko Jindřichův Hradec	- 59 -
5.2.3.	Řízený rozhovor s referentkou CK Čedok	- 60 -
5.2.4.	Řízený rozhovor v Domově seniorů Jindřichův Hradec	- 60 -
5.2.5.	Řízený rozhovor v Domě s pečovatelskou službou	- 61 -
5.2.6.	Shrnutí řízených rozhovorů	- 62 -
6.	Návrhy a opatření pro další rozvoj CR pro zkoumaný segment	- 63 -
6.1.	Ubytovací služby	- 63 -
6.2.	Stravovací služby	- 64 -
6.3.	Informační služby	- 64 -
6.4.	Návrh produktu	- 65 -

6.5.	Kalkulace	- 67 -
6.6.	Způsoby prodeje a komunikace	- 68 -
7.	Závěr	- 69 -
I.	Summary and keywords	- 72 -
II.	Seznam použitých zdrojů	- 74 -
III.	Seznam obrázků, grafů a tabulek	
IV.	Seznam příloh	
V.	Přílohy	

1. Úvod

Cestovní ruch patří k životu jednotlivců i celé společnosti. Je v současné době nejvýznamnějším odvětvím, má obrovskou zaměstnanost, veliký vliv na tvorbu HDP a jedny z největších obrátů. Je tedy jedním z nejproduktivnějších komponentů národního hospodářství jednotlivých států, a tím i světové ekonomiky. Aktuálně diskutovaný cestovní ruch seniorů v poslední době zaznamenává nápadný vzestup. Ovšem můj dojem je, že na rozdíl například od cestovního ruchu rodin s dětmi nebo cestovního ruchu dětí a mládeže je seniorský cestovní ruch poněkud podceňován. Stárí je neodvratnou součástí životů nás všech a počet starých lidí se neustále zvyšuje. Zajímalo mě, zda jsou senioři skutečně tak žádanou skupinou. Začala jsem prozkoumávat oblast seniorského cestovního ruchu. V dnešní době máme možnosti cestovat do vzdálených míst, a to v každém věku. I přesto ale stále platí známé „všude dobře, doma nejlépe“ a cestování po naší zemi se dnes opět stává trendem. Za území, ve kterém budu provádět svůj výzkum, jsem si zvolila Mikroregion Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko, který spadá do turistického regionu Jižní Čechy. Vybrala jsem tak hlavně z toho důvodu, že po této oblasti se již spoustu let pohybují a orientují se v ní. Centrum vybrané oblasti tvoří historické město Jindřichův Hradec, zařazované mezi nejkrásnější města České republiky. Výraznou, možná nejvýraznější, architektonickou památkou města, a snad i celého území, je Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec. Jednou z podmínek rozvoje cestovního ruchu jsou památky, zachovalé a přístupné. A těch má mnou zvolená oblast dostatek, a díky nim a dalším atraktivním místům má cestovní ruch v této oblasti obrovský potenciál, stále však existují různé „mezery“, které se dají vylepšovat. Tam, kde se cestovní ruch rozvíjí, na sebe váže mnoho dalších činností a oborů, ale hlavně má velký vliv na zaměstnanost v dané oblasti, jelikož cestovní ruch na sebe váže největší množství živé práce. Cílem této bakalářské práce je tedy zdůvodnění významu cestovního ruchu seniorů a specifikace potřeb tohoto segmentu v cestovním ruchu. Současné seniory není možné absolutně ztotožňovat se seniory před dvaceti a více lety, v dnešní době jsou senioři vitálnější, aktivnější, při větší finanční síle a chtějí poznávat svět. Dále se pokusím zhodnotit současný stav cestovního ruchu ve zvolené oblasti. K naplnění cílů v teoretické části použiji prostudování odborné literatury, propagačních materiálů, internetových a jiných zdrojů ke shromáždění sekundárních dat. K danému tématu se nachází jen omezené množství sekundárních zdrojů. V praktické části z analýzy oblasti, výsledků vlastního

dotazníkového šetření a poznatků získaných řízenými rozhovory navrhnou možnosti dalšího rozvoje služeb cestovního ruchu pro segment seniorů ve zkoumané oblasti. To by mohlo mít přínos jak pro území jako celek, tak pro podnikatele v oblasti, ale samozřejmě i pro seniory, kteří by tento mikroregion navštívili.

2. Přehled řešené problematiky

2.1. Definice cestovního ruchu

Zkoumání cestovního ruchu se pozornost věnuje již řadu let, a tak je možné dohledat dokonce několik definic cestovního ruchu, které se od sebe ale příliš neodlišují (Hesková, Beránek, Dvořák, Novacká & Oriška, 2011). Horner & Swarbrooke (2003) uvádějí jako příklad definici, která vysvětluje „*cestovní ruch jako krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pohybu, za účelem pro ně příjemných činností*“. Tato definice ale nevystihuje cestovní ruch přesně, neudává, kolik nocí musí lidé strávit mimo domov a také se do ní neřadí například cestování za prací - služební cesty (Horner & Swarbrooke 2003, str. 53). Podle definice WTO (World Tourism Organization) z roku 1991 je cestovní ruch „*činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší, než je stanovená¹, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti² v navštíveném místě*“.

Pokud přemýšlíme o cestovním ruchu, jako první nás napadnou lidé, kteří navštěvují konkrétní památky, přátele nebo příbuzné, jedou na dovolenou a tráví svůj volný čas příjemně, například různými sporty, opalováním, povídáním, zpíváním, jízdou na koni, turistikou, čtením, nebo si prostě užívají přírodní prostředí. Dále můžeme do definice cestovního ruchu zařadit i ty, kteří se účastní různých shromáždění, konferencí, anebo jiného druhu obchodní činnosti a podnikání. Stejně tak i ty, kteří studují pod vedením odborného průvodce nebo dělají nějaký výzkum (Goeldner & Ritchie, 2009).

Pro vymezení cestovního ruchu se používají i jiné pojmy, jako rekreace, turistika. Ty ale nemají stejný význam, ani v případě, že jsou vykonávány ve volném čase a mimo místo trvalého bydliště. Naopak stejný význam pro cestovní ruch má čím dál více používaný termín „turismus“ (Hesková a kol., 2011).

Cestovní ruch můžeme dělit na formy a druhy. Existují různé přístupy k tomuto dělení cestovního ruchu. Například Goeldner & Ritchie (2009) ve své knize vůbec nepracují s druhy a formami, zmiňují se pouze o typech cestovního ruchu (Goeldner & Ritchie, 2009).

¹ v mezinárodním cestovním ruchu 1 rok, v domácím cestovním ruchu 6 měsíců

² není založená na trvalém nebo přechodném pracovním poměru

Rygllová, Burian & Vajčnerová (2011) ve své typologii cestovního ruchu používají dělení na druhy a formy. Mezi formy řadí například rekreační cestovní ruch, kulturně-poznávací cestovní ruch, sportovně-turistický cestovní ruch a léčebný a lázeňský cestovní ruch. Druhy cestovního ruchu jsou podle nich určeny např. místem čerpání služeb cestovního ruchu (Rygllová a kol., 2011). Toto dělení je ovšem zcela opačné, než uvádí Oriška (2010), a Hesková a kol. (2011). Vzhledem k dosavadnímu průběhu studia se přikláním k přístupu Orišky (2010) a Heskové a kol. (2011), který si následně blíže představíme.

2.1.1. Druhy cestovního ruchu

O druzích cestovního ruchu můžeme hovořit tehdy, když za základ jeho posuzování bereme motivaci účastníků cestovního ruchu, to znamená účel, pro který cestují a pobývají přechodně na cizím místě (Hesková a kol., 2011).

Druhy cestovního ruchu rozlišujeme:

- rekreační CR
- sportovní CR
- dobrodružný CR
- myslivecký a rybářský CR
- náboženský (poutní) CR
- lázeňský CR
- zdravotní CR
- obchodní CR
- kongresový CR
- stimulační CR (Hesková a kol., 2011, str. 19).

2.1.2. Formy cestovního ruchu

O formách cestovního ruchu hovoříme, pokud jako základ jeho posuzování bereme různé příčiny, které cestovní ruch ovlivňují, a důsledky, které přináší (Hesková a kol., 2011).

Formy cestovního ruchu můžeme dělit:

- z geografického hlediska (domácí, zahraniční, mezinárodní, vnitřní, národní a regionální cestovní ruch)

- podle počtu účastníků (individuální, skupinový, masový, ekologický cestovní ruch)
- podle způsobu organizování (individuální cesty, organizovaný zájezd/pobyt, klubový cestovní ruch)
- podle věku účastníků (cestovní ruch dětí, mládežnický, rodinný a seniorský cestovní ruch)
- podle délky účasti (výletní, krátkodobý, víkendový, dlouhodobý cestovní ruch)
- podle převažujícího místa pobytu (městský, příměstský, venkovský cestovní ruch, agroturistika, ekoagroturistika, horský, vysokohorský nebo přímořský cestovní ruch)
- podle ročního období (sezónní – zimní a letní, mimosezónní a celoroční cestovní ruch)
- podle použitého dopravního prostředku (motorizovaný, železniční, letecký a lodní cestovní ruch)
- z hlediska dynamiky (pobytový a putovní cestovní ruch)
- ze sociologického hlediska (návštěvy příbuzných a známých, sociální, komerční a etnický cestovní ruch)

V této práci mě bude zajímat hlavně seniorský cestovní ruch. Jeho účastníky jsou senioři, lidé v takzvaném třetím věku, pro které je typický dostatek volného času a také dostatečný kupní fond, zejména v ekonomicky vyspělých státech (Hesková a kol., 2011).

2.2. Potřeby účastníků cestovního ruchu a jeho produkty

Potřeby jsou obecně definovány jako určitý pocíťovaný nedostatek. Potřeby můžeme mít základní tělesné, což je například potrava, ošacení nebo teplo. Kromě toho jsou to potřeby sociální a potřeby jednotlivce, kam patří touha po poznání a seberealizace (Kotler, Wong, Saunders & Armstrong, 2007). Potřeby nevznikají jako určitý stav vědomí. Do vědomí se dostávají jako odraz pocíťu, že něco člověk považuje za potřebné pro svůj život (Orieška, 2010).

Beránek a Kotek (2007) uvádějí čtyři základní potřeby účastníků cestovního ruchu, a to jsou:

- potřeba klidu – lidé hledají odpočinek od fyzické i psychické námahy

- potřeba změny – například změna prostředí, lidé chtějí zažít něco jiného než to, co každý den, bez stereotypů
- potřeba uvolnění od konvencí – lidé se chtějí chovat uvolněně, dělat si to, co sami chtějí a uznají za vhodné
- potřeba kontaktu a komunikace – lidé se chtějí seznamovat s někým novým, vyměňovat si názory a zážitky

Potřeby jsou vymezovány a formovány vývojem společnosti, tradicemi, etickými a právními normami. Gúčík (2000) i Oriška (2010) v cestovním ruchu potřeby rozdělují na primární a sekundární. Do primárních řadí například potřebu sportovního vyžití, poznávání kulturních a historických památek, odpočinku, společenské komunikace, rozptýlení a zábavy a nazývají je jako cílové potřeby z toho důvodu, že jsou vlastně cílem a motivem účasti na cestovním ruchu. Sekundární potřeby jsou podle Gúčíka (2000) a Orišky (2010) zprostředkující, které podmiňují efektivní uspokojování cílových potřeb. Počítá se tam například s potřebou přepravit se do rekreačního prostoru, potřebou výživy, přenocování, hygieny a zprostředkování služeb (Gúčík, 2000; Oriška, 2010). Potřeby účastníků cestovního ruchu jsou uspokojovány produktem cestovního ruchu. Kotler a kol. (2007) definují produkt obecně jako „*cokoli, co lze nabídnout k upoutání pozornosti, ke koupi, k použití nebo ke spotřebě, co může uspokojit touhy, přání nebo potřeby*“. Může se jednat o fyzické předměty, služby, osoby, místa, organizace, myšlenky i jejich kombinace (Kotler a kol., 2007, str. 615).

Produkt cestovního ruchu je všechno, co je nabízeno na trhu cestovního ruchu a umožňuje uspokojit potřeby účastníků a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. Jedná se především o balíček služeb, které vytváří a nabízí cílové místo, podniky a instituce cestovního ruchu (Hesková a kol., 2011).

Produkt cestovního ruchu tvoří souhrn:

- volných statků,
- veřejných statků,
- zboží,
- služeb (Oriška, 2010).

Volný, nebo také přirozený **statek**, není zpravidla vytvořený lidskou prací. Je zdarma a je dostupný všem. Při jeho spotřebě si tedy jednotlivé subjekty nekonkurují. Jde ve většině případů o přírodní statky. Například voda, vzduch, sluneční svit, horské

masívy, lesní porosty. Cestovní ruch je závislý na kvalitě těchto volných statků (Zelenka & Pásková, 2012).

Orieška (2010) uvádí, že **veřejný statek** je „statek určený pro kolektivní spotřebu, z něhož mají prospěch všichni“ (Orieška, 2010, str. 8). Znamená to, že je spotřebováván více jedinci najednou, aniž by se tím snižoval jeho užitek pro tyto jedince. Nikdo nemůže být z jeho spotřeby vyloučen (Zelenka & Pásková, 2012). Je obvykle vytvořen nebo přetvořen lidskou prací a aktivitou. Veřejným statkem jsou například městské prostory, jako je chodník nebo náměstí. Dále také některé lidmi vytvořené atraktivity cestovního ruchu, kam můžeme zařadit například lidové slavnosti, masopusty. V neposlední řadě se jedná také o kulturní krajinu (Orieška, 2010). Některé veřejné statky jsou kvůli jejich nešetrnému a neefektivnímu využívání ekonomizovány nebo komercializovány³. Jde o různé poplatky obyvatel, daně. Může se jednat například o vstup na chráněné území (Zelenka & Pásková, 2012).

Zboží je výrobek nebo statek, který je určen na trh, tedy na prodej konečnému spotřebiteli nebo jinému producentovi, který ho použije ve svém výrobním procesu. V případě, že ale výrobek neprojde trhem, nezískává formu zboží. Zboží má svoji cenu. Ta je daná vztahem poptávky po daném zboží a nabídky tohoto zboží. V cestovním ruchu se jedná o jídlo a nápoje, suvenýry, mapy a podobně (Hesková a kol., 2011).

Služby jsou podle Heskové a kol. (2011) rozhodující součástí produktu cestovního ruchu. Představují „heterogenní soubor užitečných efektů určených na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu“ (Hesková a kol., 2011, str. 99).

2.2.1. Charakteristika služeb cestovního ruchu

Služba může, ale nemusí být spojena s fyzickým výrobkem. Služby mají průřezový charakter, což znamená, že je neprodukují jenom podniky cestovního ruchu, ale i jiné subjekty soukromého a veřejného sektoru (Hesková a kol., 2011).

Podstatou služby je činnost. Hodnota služby je určena mírou užitku, který daná služba přináší (Orieška, 2010).

2.2.2. Znaky služeb

Služby mají jisté znaky, které můžeme dělit na obecné⁴ a speciální⁵ (Orieška, 2010).

³ obchodní využití, zpeněžení

⁴ vztahují se na služby celkově včetně služeb cestovního ruchu

Obecné:

- nemateriální charakter (nemůžeme je vnímat smysly, spotřeba se pojí s uspokojením potřeb zákazníka),
- začlenění vnějšího faktoru do procesu poskytování služeb (nutná účast zákazníka, ten ovlivňuje výsledek poskytování služeb podle toho, jestli je jeho účast na poskytování služeb aktivní – léčebný pobyt, nebo pasivní – návštěva sportovního podniku) (Orieška, 2010),
- pomíjivost (služby nelze vyrábět na sklad, neprodané služby mizí),
- dochází k bezprostřednímu kontaktu poskytovatele a spotřebitele (spotřeba živé práce při poskytování služeb),
- výroba a jejich konzumace probíhají současně na jednom místě a čase (služby nelze poskytovat do zásoby, jsou neskladovatelné) (Attl & Nejd, 2004).

Speciální:

- časová a místní vázanost služeb na primární nabídku cestovního ruchu,
- komplexnost a komplementárnost služeb (= jedna špatně poskytnutá služba v balíčku může mít negativní vliv na hodnocení celého produktu),
- zastupitelnost,
- mnohooborový charakter,
- nezbytnost zprostředkování služeb (zprostředkovateli jsou zejména cestovní kanceláře a cestovní agentury, zároveň se jedná o organizování služeb do balíčků – zájezdy a pobyty),
- dynamika a sezónnost poptávky po službách,
- nezbytnost informací o službách a jejich kvalitě,
- neanonymita spotřebitele služby (Orieška, 2010).

2.2.3. Členění služeb

Hesková a kol. (2011) i Orieška (2010) se shodují na tom, že heterogenost služeb umožňuje základní dělení na služby cestovního ruchu (výlučně uspokojují potřeby účastníků cestovního ruchu) a ostatní služby (produkují je podniky s polyfunkčním charakterem).

⁵ jsou charakteristické pouze pro služby cestovního ruchu

Služby cestovního ruchu:

- dodavatelské – informační, dopravní, ubytovací, stravovací, sportovně-rekreační, kulturně-společenské, lázeňské, kongresové, venkovského cestovního ruchu, průvodcovské a asistenční, animační
- zprostředkovatelské – informační, cestovních kanceláří, cestovních agentur.

Ostatní služby:

- specializované služby pro cestovní ruch – informační, pojistné, směnářské, pasových orgánů, celních orgánů
- služby místní infrastruktury v cílovém místě – informační, obchodní, komunální, zdravotnické, policejní, záchranné, poštovní a telekomunikační (Orieška, 2010).

Služby se ovšem dají členit i z několika dalších hledisek, jako je například:

- z časového hlediska – v sezóně (letní, zimní) nebo mimo sezónu
- z hlediska uspokojovaných potřeb – základní (uspokojují sekundární potřeby účastníků cestovního ruchu) a doplňkové (uspokojují primární potřeby účastníků cestovního ruchu)
- podle charakteru spotřeby – osobní (užitný efekt se dostavuje přímo, např. odnesení zavazadla v hotelu) a věcné (efekt zprostředkovan hmotným statkem, např. oprava lyžařské výstroje)
- z ekonomického hlediska – placené a neplacené
- druhové členění – informační, dopravní, ubytovací, stravovací, sportovně-rekreační, kulturně-společenské, lázeňské, kongresové, průvodcovské, asistenční, animátorské, organizátorské a zprostředkovatelské
- podle fází realizace cestovního ruchu – v místě trvalého bydliště účastníka (např. informační služby), během cesty (např. dopravní služby), během pobytu v cílovém místě (např. ubytovací služby) (Orieška, 2010).

2.2.4. Kvalita služeb

„Kvalita služeb cestovního ruchu vyjadřuje souhrn jejich užitných vlastností, tj. znaků, které jim dávají schopnost uspokojovat potřeby a naplňovat očekávání účastníků cestovního ruchu.“ (Orieška, 2010, str. 21).

Kvalita služeb se v poslední době stala velkou konkurenční výhodou. Netýká se jedné služby, ale celého řetězce. Z toho vyplývá, že kvalita je v cestovním ruchu otázkou komplexní (Ryglová a kol., 2011).

Tvorba kvalitativních faktorů, které ovlivňují rozhodování návštěvníků cestovního ruchu, je ovlivněna tržními trendy:

- Návštěvníci cestovního ruchu vyhledávají a chrání kvalitativní hodnoty života, což se týká například životního prostředí. To samozřejmě ovlivňuje jejich výběr destinací.
- Účastníci cestovního ruchu díky získaným zkušenostem mohou rozlišovat kvalitu destinací.
- Roste trh seniorů, kteří jsou zvláště citliví na kvalitu.
- Nové požadavky pocházejí z Asie, kde je zvyklost doma využívat vysokou úroveň kvality, a tudíž ji očekávají i na svých cestách.
- Roste počet nových destinací cestovního ruchu, tím pádem se klade důraz na kvalitu jako cestu soutěže s již zavedenými destinacemi (Seifertová, Houška, Voleman & Kopřiva Myslivcová, 2013).

Znaky kvality služeb ⁶ nebo znaky poskytování služeb jsou buď měřitelné, anebo porovnatelné. Rozhodující je hodnocení zákazníkem. Kvalita služeb je ve své podstatě subjektivní kategorie, ovšem můžeme posuzovat i objektivní stránku kvality, a to je například rychlost poskytnutí služby, kterou můžeme snadno ověřit. Znaky kvality služeb můžeme hodnotit z hlediska poptávky i z hlediska nabídky, to znamená producenta. Podle vztahu k poptávce hodnotíme znaky, jako je spolehlivost, serióznost, dojem, orientace na zákazníka a zodpovědnost. Mezi znaky procesů poskytování služeb z hlediska nabídky patří pracovníci, jejich počet, odbornost, ochota, zdvořilost apod., dále pak technická vybavenost, pracovní postupy při poskytování služeb, marketing, zejména průzkum poptávky, potřeb a očekávání zákazníků, a v neposlední řadě poskytování informací zákazníkům (Orieška, 2010).

2.3. Podniky cestovního ruchu

Služby a statky v cestovním ruchu jsou poskytovány podniky cestovního ruchu. Podniky mají různou organizačně-právní normu, odlišnou velikost i předmět podnikání.

⁶ znak kvality = užité vlastnosti

„Podnik cestovního ruchu je systém, který tvoří prvky a vztahy mezi nimi.“ (Kučerová, Strašík, & Šebová, 2010, str. 9)

Podniky cestovního ruchu se dělí na producenty a zprostředkovatele služeb. Producenty jsou ubytovací, pohostinské, dopravní, lázeňské, sportovně-rekreační a kulturně-společenské podniky a jejich zařízení. Zprostředkovateli služeb jsou cestovní kanceláře, turistická informační centra, informační distribuční systémy (Gúčík, 2000). Podniky cestovního ruchu mají specifické znaky, například poskytují relativně široký sortiment služeb, poptávka se mění v závislosti na sezónu a lokalizaci. Mají také vysoké nároky na lidské zdroje (Kučerová a kol., 2010).

2.3.1. Ubytovací zařízení

V ubytovacím zařízení je vykonávána ubytovací činnost. Stavbou ubytovacího zařízení je *„stavba nebo její část, kde je poskytováno ubytování a služby s tím spojené; ubytovací zařízení se zařazují podle druhu do kategorií“*:

- a) hotel (ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty, vybavené pro poskytování přechodného ubytování a služeb s tím spojených),
- b) motel (ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty, vybavené pro poskytování přechodného ubytování a služeb s tím spojených pro motoristy),
- c) penzion (ubytovací zařízení s nejméně 5 pokoji pro hosty, s omezeným rozsahem společenských a doplňkových služeb, avšak s ubytovacími službami srovnatelnými s hotelem),
- d) ostatní ubytovací zařízení (ubytovny, koleje, svobodárny, internáty, kempy a skupiny chat nebo bungalovů, vybavené pro poskytování přechodného ubytování) (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2006, str. 2).

Kromě hromadných ubytovacích zařízení – zařízení sloužící pro účely cestovního ruchu, to znamená, že poskytují přechodné ubytování hostům za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kurzu, kongresu apod. (Beránek, 2004) - hotelového i nehotelového typu existuje i ubytování v soukromí.

2.3.2. Stravovací zařízení

Stravovací zařízení pokrývají primárně poptávku místního obyvatelstva a až potom potřeby účastníků cestovního ruchu (Gúčík, 2000). Hostinská zařízení se dělí do kategorií podle převažujícího charakteru jejich činnosti. Kategorie jsou následující:

1. Restaurace dělí se na provozovny:

- a) restaurace
- b) samoobslužné restaurace
- c) rychlé občerstvení, ryby, hranolky
- d) železniční jídelní vozy a jiná zařízení pro přepravu cestujících

2. Bary - dominantní prodej nápojů s provozovny:

- a) bary
- b) noční kluby
- c) pivnice
- d) vinárny
- e) kavárny, espressa

Je možná specializace podle hlavního předmětu prodeje, například se bary můžou rozdělovat na gril bar, pizzerie, snack bar (výrobky studené kuchyně, minutková jídla), aperitiv bar (výrobky studené kuchyně, různě připravované nápoje), lobby bar (součást hotelu).

Další členění na kantýny a cateringové služby se netýká hostinských zařízení restauračního typu. Jde například o závodní jídelny, školní jídelny a menzy, objednávku leteckých společností, na společenské události (www.cestovni-ruch.cz, 1999 - 2011).

2.3.3. Informační centra

Turistické informační centrum (dále označované jako „TIC“) je jediná organizace, která je v přímém kontaktu s takřka všemi účastníky cestovního ruchu v cílovém místě. TIC plní dvě sféry úloh, a to jsou základní a nové. Mezi ty základní patří příjem návštěvníků a poskytování informací důležitých k jejich přilákání a získání, dále rychlé poskytování spolehlivých a ověřených informací, zabezpečení místní animace ⁷ a propagace cestovního ruchu v dané oblasti. Mezi nové úlohy TIC patří to, že působí jako nástroj rozvoje cílového místa a ve vztahu k účastníkům cestovního ruchu v dané oblasti musí rozvíjet osobní služby. Dále musí sdružovat zdroje (technické, finanční i lidské), které umožní doplnit primárně požadované služby dalšími. Musí být spojující článkem mezi strategií cestovního ruchu cílového místa, soukromými poskytovateli služeb a místním obyvatelstvem. TIC musí správně odhadnout poptávku a zrealizovat analýzu potřeb a v neposlední řadě se jedná o technickou pomoc, která se *„uskutečňuje na úrovni spolupracujících partnerů a týká se pomoci být výkonnějšími při přijímání*

⁷ pomocí animačních aktivit se stává cílové místo atraktivnější, zábavnější

veřejnosti a lepší organizace akcí v cílovém místě“ (Gúčík, Malachovský, Maráková, Patůš, Pompurová, Pěč & Šmardová, 2012).

2.3.4. Průvodci cestovního ruchu

Průvodce cestovního ruchu je fyzická osoba, která provádí účastníky cestovního ruchu v jazyce, který si vyberou, a poskytuje jim výklad o kulturním a přírodním dědictví oblasti. Tato osoba má obvykle specializaci na příslušnou oblast. Průvodce může být zaměstnancem cestovní kanceláře. Každý průvodce by měl mít určité vlastnosti, ať už morální, rozumové, tělesné nebo jiné. Mezi morální vlastnosti, které z průvodce dělají dobrého průvodce, patří například bezúhonnost, zodpovědnost, svědomitost, vztah k lidem, pohotovost, rozhodnost, organizační schopnosti, optimismus. K rozumovým vlastnostem můžeme zařadit například odborné a jazykové znalosti, všeobecný kulturní rozhled, paměť a řečnické nadání. Tělesnou vlastností, kterou by měl průvodce mít, je dobrý zdravotní stav. Do ostatních vlastností můžeme zařadit orientační schopnosti, schopnost předcházet konfliktům, znalost pravidel společenského chování (Rux, 2007).

2.4. Cestovní ruch seniorů

Často je problém určit, koho můžeme považovat za seniora. *„Senioři se od sebe liší nejen svými schopnostmi, ale i postoji ke stárnutí, chováním i osobnostními rysy“* (Orieška, 2010, str. 348). Sociologie považuje již věk 55 let za důchodový. Specialisté na stárnutí rozlišují tři typy stáří: kalendářní (65 až 74 let – mladí senioři, 75 až 84 let takzvané stáří, nad 85 let senior), biologické (odvíjí se od spokojenosti s výkonností, kondicí a aktivním přístupem k životu) a sociální (odchod do starobního důchodu) (Orieška, 2010). Senioři, kteří cestují, si ochotně připlácejí za kvalitnější služby. Velký je jejich potenciál pro mimosezónní cestování, mohou cestovat častěji a déle než jiný segment. Často nakupují dopředu, mohou tedy využívat „first minute“ nabídky. Senioři požadují důkladnou organizaci a žádné stresové situace, typické je pro ně cestování s vnoučaty nebo jiným doprovodem. Od ostatních segmentů se liší také tím, že jsou náchylnější k úrazům a jiným zdravotním obtížím (Kubičková, 2012).

Seniorský cestovní ruch se v mnohém odlišuje od standardních forem cestovního ruchu. Pro tuto skupinu lidí je z hlediska cestování charakteristické především to, že je vyšší preference cestování ve skupinách, ale ani individuální cestování pro seniory není výjimkou. Dávají přednost komplexně zajištěným službám, nejčastěji ve formě

speciálních seniorských programů. Pro seniorský cestovní ruch je charakteristické využití celé řady slev a výhod. Existují i cestovní kanceláře, které se specializují pouze na seniory (Čertík, 2001). Seniorský cestovní ruch patří k nejrychleji rostoucím segmentům cestovního ruchu. Senioři si často chtějí plnit své sny a tužby, a tak se pro ně cestování stává nejvyšší prioritou. Mají své potřeby, zájmy a cíle. Starší lidé žijící v rodině mají větší pocit seberealizace a chuti do života (Orieška, 2010).

„Dovolené seniorů, to již dávno nejsou jen lázeňské pobyty, případně odpočinek a sledování televize v klidných hotelových resortech. Senioři chtějí nejen aktivně žít, ale také aktivně odpočívat a udržovat se tak ve fyzické i duševní kondici“ (Klufová, Nývltová & Francová, 2010, str. 588).

Podle vyjádření analytika cestovního ruchu Jaromíra Beránka měly v roce 2008 cestovní kanceláře v průměru 8 % klientů v důchodovém věku. Mnoho seniorů se aktivně zabývá kutilstvím a zahrádkařením. Situace se však mění s tím, jak se k důchodovému věku blíží generace, které se aktivně zapojily do hospodářského života v posledních 15 letech. *„Senioři se mohou většinou těšit různým slevám, vnučata předškolního věku s nimi mohou jet zdarma. Uzpůsobeny jsou i hotely,“* uvádí Jaromír Beránek (Holý, 2008).

2.4.1. Populační vývoj v České republice

V posledních desetiletích populace stárne mnohem rychleji. Počet narozených dětí se meziročně snížil, ale v populaci České republiky přibýlo osob mladších 15 let. V průběhu roku 2012 ubylo 74,6 tisíce osob v produktivním věku, avšak tento úbytek nebyl tak výrazný jako v roce 2011. Věková skupina osob od 65 let výše na konci roku 2012 čítala 1,768 milionu osob, byla tedy o 66,2 tisíce osob početnější než na konci roku 2011. Pozvolné zvyšování zastoupení seniorů v populaci lze pozorovat již od poloviny 80. let 20. století, v roce 2012 dosáhl jejich podíl 16,8 %. V rámci věkové kategorie 65 a více let byl největší meziroční relativní přírůstek zaznamenán u osob 65–74letých, jejichž počet se zvýšil o 6,2 % (Kačerová, 2013a, ČSÚ). V tabulce 1 je věkové složení obyvatelstva rozděleno na věkové kategorie podrobněji:

Tabulka 1 – Věkové složení obyvatelstva 1992 - 2012

	1992	2002	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel (v tis.)	10 326	10 203	10 468	10 507	10 533	10 505	10 516
v tom věku: 0-14	2 065	1 590	1 480	1 494	1 518	1 541	1 560
15-64	6 933	7 196	7 431	7 414	7 379	7 263	7 188
65+	1 328	1 418	1 556	1 599	1 636	1 701	1 768
v tom: 65-74	842	819	869	905	936	998	1 060
75-84	395	501	550	548	545	542	540
85+	91	98	137	146	155	161	168
Podíl věkové skupiny (%)							
0-14	20,0	15,6	14,1	14,2	14,4	14,7	14,8
15-64	67,1	70,5	71,0	70,6	70,1	69,1	68,4
65+	12,9	13,9	14,9	15,2	15,5	16,2	16,8

(Kačerová, 2013a, ČSÚ, upraveno)

Průměrný věk obyvatel se zvýšil na 41,3 roku. Na konci roku 2012 byla polovina populace ČR mladší než 40,4 roku a polovina byla starší 40,4 roku. V roce 1992 byl průměrný věk v populaci 36,6 roku, tj. o 4,7 roku méně, než tomu bylo v roce 2012. Index stáří, což je počet osob ve věku 65 let a více připadajících na 100 dětí ve věku 0–14 let, se zvyšuje už od poloviny 80. let 20. století. Nárůst pokračoval i uplynulém roce, kdy k 31. 12. 2012 připadlo na 100 dětí mladších 15 let více než 113 osob 65 a víceletých (Kačerová, 2013b, ČSÚ).

Tendence populačního vývoje v roce 2012 nebyly ve všech krajích ČR stejné. Na konci roku 2012 žilo v ČR 10 516 125 osob. Zvýšení počtu obyvatel bylo zaznamenáno v šesti krajích, v osmi krajích se počet obyvatel snížil. Na zvýšení počtu obyvatel kraje Jihočeského, Jihomoravského, Hl. m. Praha a kraje Středočeského se podílel kladný migrační přírůstek a také kladný přirozený přírůstek. Z celkového počtu obyvatel daného kraje bylo v roce 2012 nejvyšší zastoupení osob 65letých a starších v Královéhradeckém kraji. Nejvyšší průměrný věk byl zaznamenán v Hl. m. Praha. Celkem v osmi krajích byl průměrný věk obyvatel vyšší než republikový průměr (Kačerová, 2013b, ČSÚ).

2.4.2. Trendy v cestování seniorů

Vývoj cestovního ruchu bude velice ovlivňovat dlouhodobé stárnutí obyvatelstva. Segment seniorů se neustále zvětšuje, tím pádem se stává velmi atraktivním cílovým

trhem. Dá se také předpokládat, že jestliže dnešní mladší generace jsou zvyklé cestovat, budou chtít cestovat nadále i v seniorském věku. Lidé, kteří dospějí do důchodového věku, většinou odcházejí ze zaměstnání (Řezníčková, 2013, ČSÚ), lépe využívají svůj volný čas a začínají se více věnovat svým koníčkům, mezi něž patří ve velké míře i cestování. Lidé v důchodovém věku také se zálibou využívají různých organizací, spolků a klubů pro seniory. Účastní se různých výletů, přednášek a podobných aktivit. Z toho vyplývá, že si senioři rádi nechají zorganizovat svůj čas a tráví ho s ostatními seniory (www.sdcz.cz, 2013; www.svetsenioru.cz, 2013). Tehdejší marketingový ředitel cestovní kanceláře Čedok v roce 2008 řekl, že se setkávají i s klienty, kterým je přes 70 let a pravidelně se vydávají na fyzicky náročné poznávací zájezdy (Holý, 2008).

Jen málo seniorů při placení za poskytované služby používá platební kartu. Také pracují výrazně méně s internetem než mladší generace. Jsou nedůvěřiví. Častěji vyhledávají ubytování v klidné části hotelu, s výtahem a bezbariérovým přístupem, pohodlné lůžko (o 10 až 15 cm vyšší než normální), protismykovou úpravu podlah, madla v sociálních zařízeních, výborné osvětlení. Spousta seniorů vyžaduje také dietní stravování nebo možnost výběru jídel z více možností. V přímořských letoviscích požadují blízký a pozvolný vstup do moře (Orieška, 2010).

2.5. Služby pro specifické segmenty trhu cestovního ruchu – senioři

„Nejvyšším sklonem k cestování se podle Goodalla vyznačují tři hlavní segmenty – mladí lidé bez dětí, rodiny s dětmi a senioři.“ (Palatková, 2006, str. 92) Senioři se odlišují, stejně jako každý specifický segment, na venek od ostatních skupin (Orieška, 2010). Seniorský cestovní ruch spadá do kategorie sociálního cestovního ruchu neboli také cestovního ruchu pro všechny (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008).

2.5.1. Potřeby seniorů

Vysokým věkem jsou potřeby člověka porušeny. Čím více tělesných potřeb není uspokojeno, tím je tělesný zdravotní stav starého člověka vážněji ohrožen. *„Starí lidé jsou vlivem fyziologických procesů ve stáří více náchylní k náhlému zhoršení zdravotního stavu, které má za následek snížení soběstačnosti a zvýšení nejistoty zejména u osaměle žijících seniorů.“* Stížnosti seniorů na zdravotní stav jsou převážně v oblasti stravování. Dále jsou to třeba selhávající potřeby životní, jako dýchání a kardiovaskulární funkce s ohrožujícím pocitem dušnosti. Velmi frustrovaná potřeba ve

stáří je spánek s pocitem nespavosti a únavy. Z toho vyplývá, že poskytovatelé služeb cestovního ruchu musí zahrnout tyto poznatky do svých plánů a počítat s nimi při tvorbě balíčku služeb (Chloubová, 2005).

Zčásti jsme se už o potřebách seniorů dozvěděli v kapitole 2.2. Ve stáří člověk prochází tělesnými, psychickými i sociálními změnami. Podle Pichauda a Thareauové (1998) existuje několik stupňů potřeb:

- fyziologické – potřeby základní (např. jídlo, pití, spánek, smích, pláč)
- potřeba bezpečí (senioři se cítí více ohroženi a potřebují větší míru bezpečí)
- sociální – např. potřeba lásky, potřeba náležet k nějaké skupině (Mezi sociální potřeby se řadí mimo jiné i potřeba informovanosti. Seniorům se mnohdy stane, že nemají dostatek informací a neví o dění ve světě)
- potřeba autonomie (lidé se chtějí rozhodovat sami)
- potřeba seberealizace, rozvoje (Pichaud & Thareauová, 1998).

Na počátku období stáří bývá velmi silná potřeba seberealizace a potřeba být užitečný pro druhé. S postupem času tato potřeba ustupuje do pozadí a objevuje se potřeba emočního zakotvení a přijetí v okruhu blízkých (Langmeier & Krejčířová, 1998).

S věkem se zvyšuje pro lidi význam rodiny. Manželské vztahy v období stáří sílí (Langmeier & Krejčířová, 1998).

Podle Ministerstva pro místní rozvoj ČR je možné potřeby a požadavky segmentů sociálního cestovního ruchu dělit z hlediska časového úseku:

- před účastí na cestovním ruchu (přípravné práce a organizace),
- v rámci účasti na cestovním ruchu (uspokojení potřeb a požadavků týkajících se hlavně možnosti dopravy, stravovacích a ubytovacích služeb),
- po účasti na cestovním ruchu (hodnocení pobytu účastníky) (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008).

Lidé s určitými handicapami často potřebují získat informace od zaměstnanců cestovních kanceláří a agentur, kdy se jedná hlavně o „*informace týkající se šířky dveří, stavu chodeb, chodníků, přístupových cest, speciálních stravovacích možností*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008, str. 41).

Segmenty sociálního cestovního ruchu obvykle potřebují lékařskou pomoc, berou si s sebou specifické přístroje nebo zvířata na své cesty, např. invalidní vozík, testovací

soupravy pro diabetiky, léky proti alergiím, vodící psy (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008).

„V průběhu svého pobytu v destinaci se účastníci cestovního ruchu chtějí zúčastňovat různých aktivit. To vyžaduje, aby personál zařízení cestovního ruchu byl připraven při těchto aktivitách asistovat, aby byl proškolen a dokázal zabezpečit bezpečnost hostů.“ Pro věkem znevýhodněné osoby je potřeba vytvořit prostor pro odpočinek, například lavičky nebo příležitostné židle (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008, str. 44).

2.5.2. Důležitost jednotlivých služeb při cestování seniorů

Informační služby jsou, jak již bylo naznačeno v předchozí kapitole, jedny z nejdůležitějších. *„Informace je údaj, zpráva, kterou člověk nebo jiný zdroj předává jinému člověku. Je základem komunikace.“* Druh, obsah a rozsah informací je závislý na informovanosti účastníka, která u seniorů nebývá příliš velká. Závisí také na tom, zda se jedná o balíček služeb nebo o jednotlivou službu (Orieška, 2010, str. 26). Seniori patří stále k znevýhodněné skupině lidí, kteří mají ztížený přístup k ICT⁸. *„Internet se v budoucnu pravděpodobně bude stále více přizpůsobovat seniorům, a to jak nabídkou služeb, tak obsahem a ergonomií“* (Kamrádková, 2011). V tabulce 2 ale můžeme vidět, že se počet seniorů používajících internet neustále zvyšuje.

Tabulka 2 - Jednotlivci používající internet, vývoj v letech 2006 až 2011 (v % z celkového počtu jednotlivců v dané socio-demografické skupině)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Věková skupina						
55-64 let	20,7	25,0	32,6	36,0	42,1	46,3
65-74 let	5,2	6,9	9,7	12,0	19,1	25,0
75+	0,9	1,3	1,6	3,3	5,1	4,1
Zaměstnanecký status						
zaměstnaní	52,0	56,4	68,4	70,1	77,8	81,0
nezaměstnaní	26,1	26,7	34,6	51,7	53,8	62,2
studenti	92,8	93,1	97,4	97,3	97,5	98,2
starobní důchodci	5,7	6,6	9,8	9,2	16,5	19,7

(Český statistický úřad, 2011, upraveno)

Pokud senior využívá přepravu do oblasti jinou než vlastní, volí si takové **dopravní služby**, které mu vyhovují po všech stránkách. Zpravidla pouze velká vlaková nádraží a letiště mají takové možnosti a jsou připravena jak personálně, tak materiálně *„uspokojit*

⁸ informační a komunikační technologie

specifické potřeby účastníků cestovního ruchu“, jakými mohou být například zdvižené plošiny, speciální místnosti, kolečková křesla nebo asistenční služby. Provozovatelé dopravních služeb by se tedy měli významně věnovat plánování a logistice nastupování a vystupování lidí se specifickými potřebami (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008, str. 42).

Když si senioři vybírají **ubytování**, hraje roli řada aspektů, mezi hlavní patří lokalita ubytovacího zařízení. Senioři dávají přednost pobytu v teple. Vedle lokality je důležité také prostředí, ve kterém se ubytovací zařízení nachází a kde mají být ubytováni. Přednost dávají klidným místům se specifickou atmosférou. Preferují vyšší třídu ubytování v hotelech a obdobných zařízeních a za vyšší standard služeb jsou ochotni si připlatit. Samozřejmostí je vybavení ubytovací jednotky ⁹ sociálním zařízením. *„Pokud chceme ve svém ubytovacím zařízení ubytovávat seniory, samozřejmostí by měl být bezbariérový přístup“* (Poděbradský, 2008, str. 62). Důležitým faktorem je i přístup personálu. Senioři chtějí laskavé a profesionální jednání. Seniorům je často poskytována sleva na ubytování, obvyklá je v rozmezí 3 - 5 %. *„V České republice je pro stále zákazníky ubytovacích zařízení z řetězce OREA hotels starší 55 let připraveno členství v programu Orea hotels senior pass. Vlastníkovi této karty jsou nabízeny speciální slevy až 20 % z pultových cen ubytování“* (Poděbradský, 2008, str. 62).

Také **stravování** seniorů má určitá specifika. *„Až 80 % seniorů (dle Fóra zdravé výživy ¹⁰) pociťuje snížené chuťové i čichové vnímání“* (Poděbradský, 2008, str. 63). Způsob a chuť k jídlu také ovlivňují zdravotní komplikace, které se týkají zubů a dásní, a nutnost užívat různé léky. U segmentu seniorů je nutné dbát zvýšenou pozornost na skladbu výživy. Je důležité, aby byla strava podávána v pravidelných intervalech (např. při wellness pobytu), anebo aby byla možnost si pravidelnou stravu zajistit (např. v hotelu). Fórum zdravé výživy stanovilo obecné požadavky na výživu seniorů. Tam patří pravidelná a pestrá strava, respektující zdravotní stav jedince, připravovaná s ohledem na chuťové preference, zabezpečující dostatečný přísun energie, zahrnující dostatečný přísun tekutin v pravidelných intervalech, preferující kvalitní rostlinné tuky a oleje, zabezpečující dostatečný přísun ovoce a zeleniny, obsahující dostatečné množství vitaminů, minerálních látek a bílkovin (Poděbradský, 2008).

⁹ „Ubytovací jednotka je samostatný pokoj nebo soubor místností, které svým technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na přechodné ubytování a jsou k tomuto účelu užívání určeny“ (Orieška, 2010, str. 117).

¹⁰ sdružení odborníků zabývajících se problematikou vlivu výživy na zdraví

2.5.3. Podpora cestovního ruchu seniorů a služeb pro seniory

Seniorům a poskytováním služeb tomuto segmentu se věnují odborníci a školení pracovníci (Kovářová, 2006). Práce se seniory přináší i problémy. Matoušek, Kodymová & Koláčková (2005) upozorňují na to, že je potřeba podporovat zdraví i kvalita života seniora, je nutné vytvářet pocit bezpečí a jistoty, který patří k nejzákladnějším potřebám seniorů (Matoušek a kol., 2005). Školení pracovníků a věnování se seniorům na takovéto úrovni se ovšem týká většinou práce se seniory obecně (např. v domovech důchodců), ale nikoliv v cestovním ruchu.

Cestovní ruch pro všechny, jehož součástí je i seniorský cestovní ruch, podporují i různé organizace a asociace, jako například Evropská asociace turistických klubů nebo Klub českých turistů (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008). Podpora seniorského cestovního ruchu v České republice se uskutečňuje i v rámci Národního programu podpory cestovního ruchu, který je jedním z nástrojů implementace Koncepce státní politiky cestovního ruchu České republiky na období 2007 – 2013 (Kotíková, 2013). Na cestovním ruchu pro všechny se i v Evropě podílí různé orgány a organizace. Mezi orgány můžeme zařadit národní federace nebo konsorcia, veřejná zařízení zaměřená na sociální cestovní ruch nebo provádějící činnosti s ním související, sdružení pro sociální cestovní ruch, sport nebo kulturu, orgány pro spolupráci, odbory a společné podniky. Jako aktéry sociálního cestovního ruchu materiál Ministerstva pro místní rozvoj ČR uvádí evropské instituce, jako je Parlament, Komise a EHSV¹¹, vlády členských států, zaměstnavatele, odborové organizace, specializovaná sdružení v oblasti sociálního cestovního ruchu, podnikatele v oblasti cestovního ruchu a samotné subjekty přímo či nepřímo se účastnící sociálního cestovního ruchu (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008).

„Cestovní ruch seniorů z pohledu Evropské unie může usnadnit i integraci v mezinárodní spolupráci. Organizace mohou využít různé nadační programy Evropské Komise, především program Interreg IVC za účelem posílení regionální a tematické spolupráce.“ (Studia Turistica, 2011, str. 29).

Podniky cestovního ruchu mohou využívat i v České republice různé možnosti podpory, kdy se jedná třeba o slevy poskytované dopravci, slevy poskytované kulturními a společenskými organizacemi, slevy poskytované cestovními kanceláři,

¹¹ Evropský hospodářský a sociální výbor

slevy poskytované ubytovacími zařízeními, slevy poskytované lázeňskými zařízeními, dále pak jde třeba o státní podporu, o možnost získat příspěvek na rekreaci a lázeňskou péči, příspěvek na lázeňskou péči a rekreační pobyty válečných veteránů, jedná se i o podporu ze strany zdravotních pojišťoven ve formě příspěvku na lázeňskou péči, a podporu ze strany bývalých zaměstnavatelů (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008).

„Jako podporu rozvoje cestovního ruchu seniorů lze chápat i organizaci specializovaného veletrhu FOR SENIOR.“ Existuje možnost výměny zkušeností seniorů s cestováním. *„Problematice seniorského cestovního ruchu se věnuje např. specializovaný server www.tretivek.cz, který obsahuje mnoho návodů pro cestování seniorů“* (Studia Turistica, 2011, str. 26).

2.5.4. Nové trendy v poskytování služeb seniorům

Protože volného času lidí ubývá, rozšiřuje se nabídka víkendových pobytů a prodloužených víkendů. Lidé ve stáří jsou čím dál produktivnější, prodlužuje se doba tělesné aktivity a ekonomické soběstačnosti, a tak se zvyšuje počet pobytů připravovaných pro seniory. Ženy v každém věku se snaží pečovat o své tělo a zevnějšek, tím pádem se připravují i pobyty pro ženy (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008).

Jak už bylo zmíněno, senioři dnes mají lepší pohybovou aktivitu, jsou vitálnější. V poslední době tedy také roste počet seniorů, kteří cestují s cílem účasti na pohybových a dobrodružných aktivitách. Senioři mají zájem hlavně o přírodu a aktivity v ní, což může být třeba lyžování, cyklistika, plavání a v neposlední řadě pěší turistika. Co se týká dobrodružného cestovního ruchu, senioři vnímají nebezpečí, ale míra rizika je objektivně minimální. Jedná se například o rafting nebo potápění, kterému se senioři v současnosti také věnují (Kotíková, 2013).

Dále se také senioři více zaměřují na vzdělávání a zdravotní pobyty a dále mají zájem o cestování *„jako příležitost pro společenský život a navázání společenských kontaktů“* (Kotíková, 2013, str. 159).

3. Metodika

Po metodě vysvětlení, která byla použita při zpracování literárního přehledu, byla vymezena zkoumaná oblast, ve které probíhalo terénní šetření a následný sběr dat. Pro tuto práci byla velmi důležitá, mimo již zmíněného vymezení oblasti, analýza¹² současného stavu poskytování služeb na vybraném území. Tyto informace jsou složeny ze sekundárních informačních zdrojů, kterými byly: dostupná literatura, webové stránky a informační materiály mikroregionu či jiné oblasti, která Mikroregion Jindřichohradecko zahrnuje. Doplňující informace jsem potom získávala také vlastním pozorováním¹³, řízenými rozhovory či vlastní praxí.

Hlavní důraz byl ovšem kladen na dotazníkové šetření. Po sestavení dotazníku byla provedena pilotáž, to znamená, že první verze dotazníku byla vyplněna 15 respondenty a byl sledován jejich postup při vyplňování. Dělal jsem si poznámky při nejasně položených otázkách a složitějších termínech, které nebyly správně pochopeny, a následně jsem v dotazníku zmíněné upravila či upřesnila. Zároveň došlo k doplnění možností odpovědí u některých otázek. Po zpracování změn byla vytvořena finální verze dotazníku s 22 otázkami (k nahlédnutí v příloze 1). Vzhledem k věku respondentů byly voleny otázky co nejjednodušší, vyhýbala jsem se odborným výrazům a dala na výběr co nejvíce možností.

Specifikace respondentů v dotazníkovém šetření byla senioři žijící v Mikroregionu Jindřichohradecko, převážně z toho důvodu, že tuto oblast znají a vědí, co může nabídnout. Mají podobné potřeby jako senioři v jiných částech České republiky, a mohou mi být reprezentativním vzorkem. Vzhledem k věku respondentů byla zvolena jako základní tištěná forma dotazníku. Aby ovšem byl vzorek opravdu reprezentativní a informace přesnější, bylo zároveň prováděno šetření i pomocí internetu pro ty seniory, kteří se v práci s počítačem dobře orientují. Použila jsem server www.vyplnto.cz. Většina lidí vyplňujících dotazník na internetu byla ve věku do 66 let. Dalším bodem, jak jsem se snažila zajistit reprezentativnost vzorku, bylo to, že jsem prováděla sběr dat jak v domově pro seniory, tak i u lidí, kteří žijí samostatně v domácnostech.

¹² Umožňuje oddělit podstatné od nepodstatného, cílem je poznat podstatu a zákonitosti částí celku (slovník-cizích-slov.abz.cz, 2005 – 2014).

¹³ Pozorováním jsou sledovány jevy, které jsou přímo dostupné smyslovému vnímání a které nebyly vyvolány zásahem výzkumníka v průběhu pozorování (Jeřábek, 1992).

Bylo provedeno výběrové šetření, respondenti byli vybíráni nahodile a dotazník vyplňovali anonymně. Vyplňování tištěných dotazníků probíhalo dvěma způsoby, a to:

- a) tváří v tvář, kdy hlavní výhodou byla vysoká návratnost a také lepší vysvětlení starším lidem či pomoc (např. při zrakových vadách),
- b) písemně, kdy respondenti dotazníky vyplnili sami a teprve poté mi je vraceli.

Překvapila mě velká ochota respondentů na otázky odpovídat. Často (při dotazování tváří v tvář) měli tendence mi poskytovat doplňující informace ke každé otázce. Průměrný čas vyplnění dotazníku byl 5-6 minut. Návratnost se dá těžko vyjádřit, vzhledem k tomu, že sběr probíhal i na internetu. Touto cestou jsem získala 63 zcela vyplněných dotazníků. Z tištěných dotazníků, které jsem rozdala, se mi vrátilo vyplněných asi 95 %.

Po sběru dat probíhalo jejich zpracování a vyhodnocování. Pro lepší přehlednost dotazníky roztříděny, označeny, abych se k nim mohla vrátit při zpětné kontrole, a odpovědi na otázky byly zpracovány do grafů. Pro zpracování jsem si vybrala program Microsoft Office Excel 2007, kde jsem si vytvořila kódovací rámec¹⁴ a vyhotovila matici hodnot¹⁵. Pomocí četností jsem získávala výsledky.

V páté kapitole se objevují také řízené rozhovory s odborníky v oblasti cestovního ruchu a v oblasti péče o seniory. Konkrétně to zahrnuje Informační středisko Jindřichův Hradec, kde jsem hovořila s Bc. Denisou Plačkovou, cestovní kancelář Čedok, za kterou mi na dotazy odpovídala referentka cestovní kanceláře Jitka Janků, Domov seniorů Jindřichův Hradec, ve kterém jsem dělala rozhovor s vedoucím Ing. Jiřím Kubátem, Dům s pečovatelskou službou a vedoucí střediska pečovatelské služby paní Zdeňku Snížkovou a v neposlední řadě se to týká tajemnice Mikroregionu Jindřichohradecko Mgr. Vilmy Szutové. Rozhovory byly příjemné a všichni dotazovaní odpovídali k věci a byli vlídní. Spousta z nich mi nabídla i další pomoc a vyzvala mě, abych se na ně kdykoliv obrátila. Od řízených rozhovorů jsem především očekávala ucelení informací, potvrzení či vyvrácení některých výsledků z dotazníkového šetření a také mě zajímaly různé pohledy na cestování seniorů. Návštěvy míst, kde jsem rozhovory prováděla, mi také pomohly v mém vlastním pozorování.

¹⁴ tzn., jakým způsobem kódujeme odpovědi; ke každé odpovědi přiřadíme číselný kód

¹⁵ matice hodnot = již vyhotovená tabulka v programu se zadanými kódy odpovědí

Po získání všech informací bude provedena syntéza¹⁶ poznatků, při které bude dbáno i na vlastní pozorování, díky kterému jsem měla možnost vše propojit. Všechny získané informace budou podkladem pro sestavení vlastních návrhů, které přispějí k rozvoji služeb pro seniory ve vymezeném území. Návrhy budou sestavovány pomocí dedukce, což je proces, při kterém vycházíme ze známých a obecně platných závěrů a aplikujeme je na jednotlivé dosud neprozkoumané případy (Molnár, n. d.).

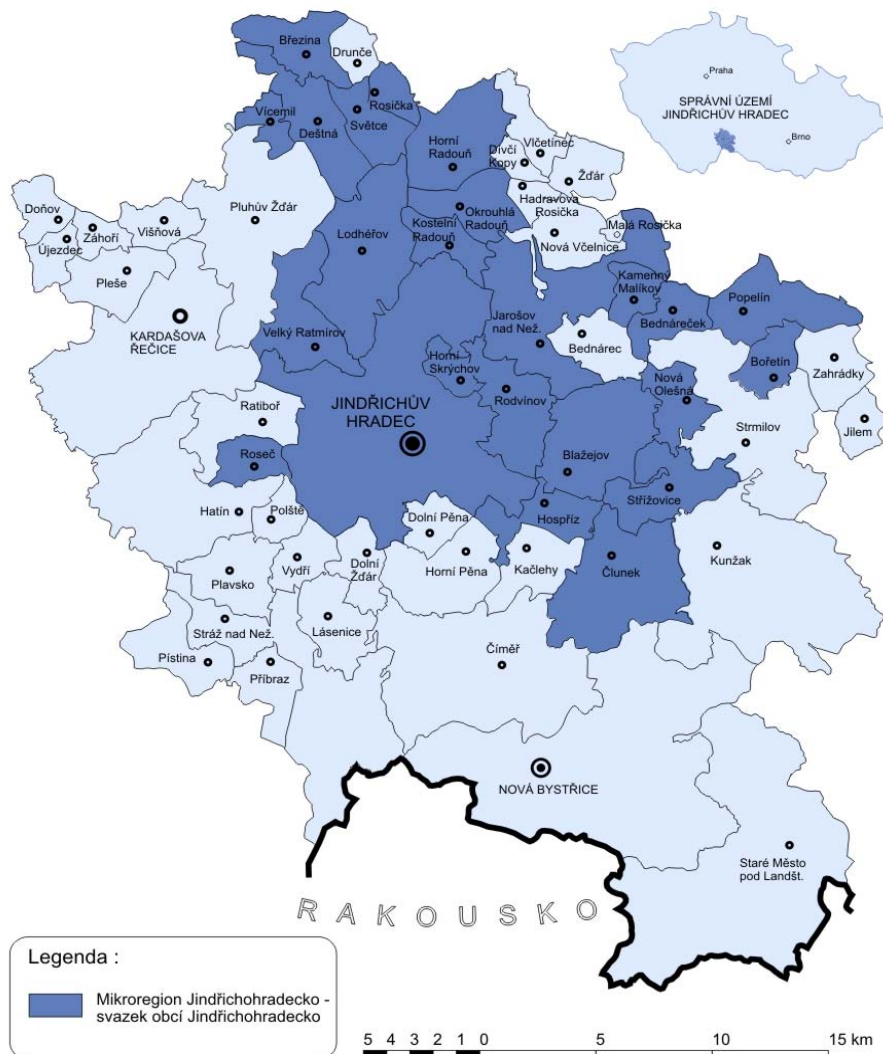
¹⁶ dovoluje poznávat objekt jako jediný celek, je to spojování získaných poznatků, tvoří základ pro rozhodnutí (Molnár, n. d.)

4. Analýza Mikroregionu Jindřichohradecko – svazku obcí Jindřichohradecko

4.1. Vymezení oblasti

Ve své práci jsem pracovala s vymezeným územím Mikroregionu Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko. Mikroregion se skládá z 24 měst a obcí (viz obrázek 1). Konkrétně Bednářeček, Blažejov, Bořetín, Březina, Člunek, Deštná (město), Horní Radouň, Horní Skrýchov, Hospříz, Jarošov nad Nežárkou, Jindřichův Hradec, Kamenný Malíkov, Kostelní Radouň, Lodhěřov, Nová Olešná, Okrouhlá Radouň, Popelín, Rodvínov, Roseč, Rosička, Střížovice, Světce, Velký Ratmírov a Vícemil (www.jh.cz, 2014). V době zpracování této části bylo rozhodnuto o připojení další obce, a proto podle tajemnice mikroregionu Vilmy Szutové bude od 1. dubna 2014 v mikroregionu již 25 členů.

Obrázek 1 – Mapa Mikroregionu Jindřichohradecko

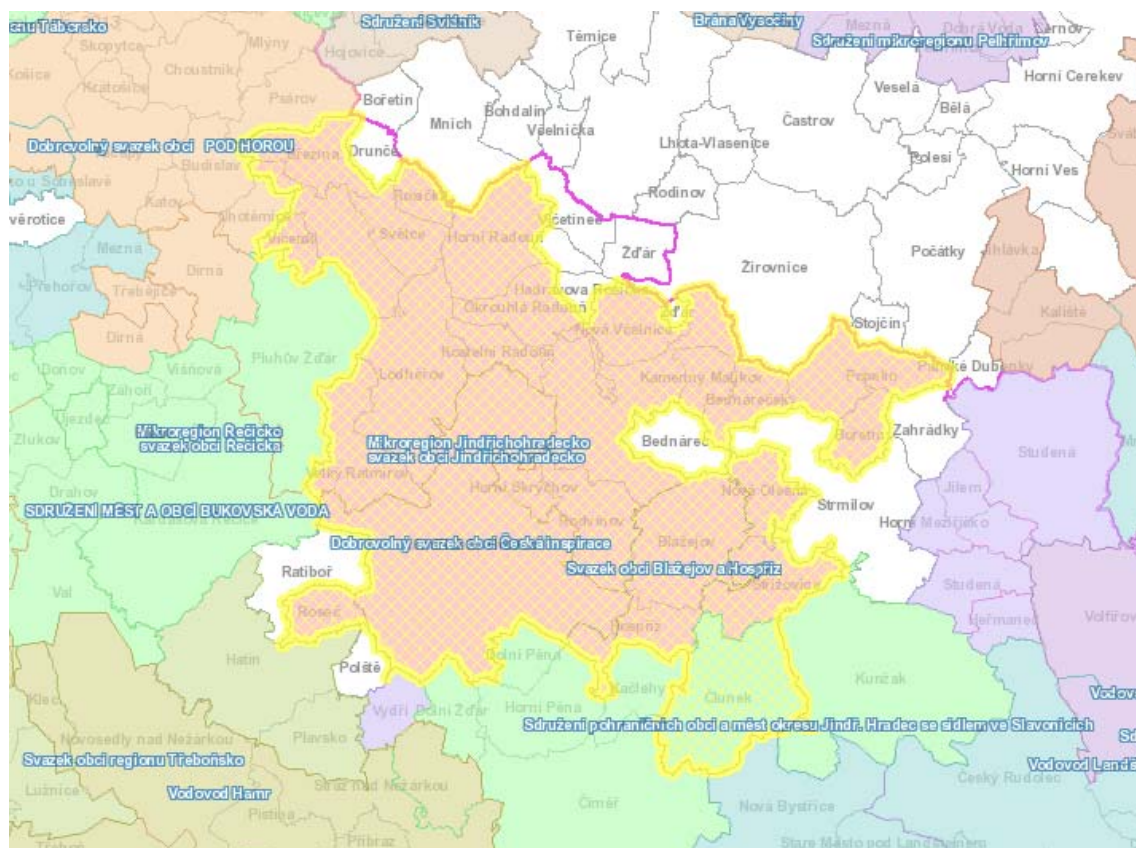

Zdroj: www.jh.cz, 2014

Mikroregion leží v Jihočeském kraji a sousedí s Dobrovolným svazkem obcí POD HOROOU na severozápadě, na západě s Mikroregionem Řečicko, na jihu sousedí s Mikroregionem Jindřichohradecko západ. Na severu a východě se dotýká obcí, které se neřadí do žádného sdružení obcí, jako například Strmilov, Žirovnice a Počátky, jak ukazuje obrázek 2.

Mikroregiony vznikají nejčastěji jako seskupení obcí kolem přirozeného centra, v našem případě se jedná o bývalé okresní město Jindřichův Hradec, obecně jde o určitá spádová území. Obce spojuje do mikroregionů hlavně společný zájem rozvoje území a společné prosazování zájmů obcí a místních komunit (www.mvcr.cz, 2008). Mikroregion Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko byl založen 27. května 2002 za účelem regionálního rozvoje a společného postupu při rozvoji členských obcí a celého území jako jednotného celku šestnácti obcemi. Sídlo má v Jindřichově Hradci (Matoušek, 2009).

Obrázek 2 – Mapa sousedních svazů a sdružení obcí

Zdroj: mapy.crr.cz, 2013

Podle Luštického & Musila (2013) v mikroregionu převládá v cestovním ruchu letní sezóna červen – září. Na území mikroregionu neexistuje žádná lokální organizace destinačního managementu, tato absence brání systematickému rozvoji cestovního

ruchu. Příležitostí pro mikroregion je podle zmíněných autorů rozvoj agroturistiky a ekoagroturistiky z toho důvodu, že mikroregion je typicky venkovskou oblastí.

4.2. Jindřichův Hradec

Jindřichův Hradec je tedy přirozeným centrem mikroregionu. Vznik města je svázán s hradem, který „*se tyčí nad soutokem Nežárky a Hamerského potoka.*“ Nejvýznamnější a nejstarší sakrální stavbou města je kostel sv. Jana Křtitele s minoritským klášterem. Významný je také gotický chrám Nanebevzetí P. Marie s věží (Mlejnková, Zemek, Pejsarová & Nesnídal, 2001, str. 35).

Město má necelých 22 000 obyvatel¹⁷ a rozlohu 74,27 km². Leží ve výšce 478 m n. m. a pyšní se rybníkem Vajgar o rozloze 49 ha (www.jh.cz, 2011). Jindřichův Hradec patří k nejdůležitějším střediskům jižních Čech. Je jedním z historicky nejvýznamnějších měst českých zemí. Díky tomu, že se ve městě i celém okolí nevyskytuje těžký průmysl, bylo zachováno čisté životní prostředí. „*Město i okolí má ideální podmínky pro rozvoj turistiky šetrné k životnímu prostředí.*“ Od roku 1961¹⁸ je Jindřichův Hradec vyhlášenou městskou památkovou rezervací. „*Oblast Jindřichohradecka, jejíž okres býval největším okresem v ČR, patří mezi oblasti s nejmenší hustotou osídlení.*“ Může se ovšem pochlubit největší plochou rybníků v České republice (Musil, 2003 – 2013).

4.3. Dopravní dostupnost

Jindřichův Hradec tvoří dopravní uzel Mikroregionu Jindřichohradecko (Program rozvoje Mikroregionu Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko, 2010). Od města Třeboň k centru mikroregionu, Jindřichovu Hradci, vede silnice I. třídy číslo 34 (viz příloha 2). Kolem tvoří okruh silnice E551, která vede směrem ke Kamenici nad Lipou (viz příloha 2). Od města Kardašova Řečice přes mikroregion (přes Jindřichův Hradec směrem na Strmilov a dále na Třebíč) vede silnice I. třídy číslo 23 (viz příloha 2). „*Ostatní části mikroregionu jsou protkány sítí komunikací III. třídy a místními komunikacemi, které zabezpečují dopravní obslužnost i těch nejmenších obcí a jejich místních částí.*“ (Program rozvoje Mikroregionu Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko, 2010, str. 19).

¹⁷ 21 601 - údaj k 1. 1. 2014

¹⁸ Někdy se uvádí rok 1950

V centru mikroregionu – Jindřichově Hradci – fungují linky MHD¹⁹, po městě jezdí 5 linek (jizdnirady.idnes.cz, 2014). V obcích se nachází autobusové zastávky, v Jindřichově Hradci potom autobusové nádraží. Tam se také nachází nádraží společné pro několik tratí. Z obcí mikroregionu vede trať přes Bednářeček, Jarošov nad Nežárkou, Rodvínov, Děbolín a Velký Ratmírov (Program rozvoje Mikroregionu Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko, 2010, www.jh.cz). Důležitá je také trať úzkorozchodné dráhy, místní známé a důležité atraktivitě. Pravidelné motorové i parní²⁰ vlaky jezdí trasy Jindřichův Hradec – Obrataň a Jindřichův Hradec – Nová Bystřice (jhmd.cz, 2014).

„JHMD jsou dlouhodobě dávány jako vzor záchrany regionálních železnic. Stát je původně chtěl zrušit, v roce 1995 parta železničních nadšenců společně s investory jindřichohradeckou úzkorozchodnou železnici odkoupila a začala provozovat sama. Rozchod kolejí činí 760 mm, za normální rozchod se označuje 1435 mm.“ (Sůra, 2013, ekonomika.idnes.cz)

V Mikroregionu Jindřichohradecko se nachází také vnitrostátní letiště, konkrétně přímo ve městě Jindřichův Hradec. Na letišti se provozují také různé výstavy a sportovní akce. Letiště se nachází blízko městské zástavby a je dobře dostupné. Co se týče stavu komunikací v mikroregionu, silnice se od sebe často velmi liší. Týká se to jak velikosti významu konkrétních silnic pro celý kraj, tak vlastnictví. V roce 2011 Jihočeský kraj kontroloval stav silnic ve svém vlastnictví a rozhodoval o investicích do silniční sítě (jindrichuv-hradec.regiony24.cz, 2011).

4.4. Poskytovatelé služeb ve vymezené oblasti

4.4.1. Ubytovací zařízení

Na území mikroregionu se nachází značné množství ubytovacích zařízení. Nejvíce ubytovacích kapacit se nachází v Jindřichově Hradci.

Ve zkoumaném území jsou hotely koncentrovány pouze v centru - Jindřichově Hradci, jak se shoduje Musil (2003 - 2013) i webové stránky informačního centra v Jindřichově Hradci. Právě zde je evidováno 6 **hotelů**, některé z nich jsou velice známé, např. Concertino na náměstí Míru. Dále jde o hotel Bílá paní, Frankův dvůr, Grandhotel Černý Orel, hotel Perla a hotel Vajgar. Jedná se o kategorii dvou až čtyř

¹⁹ Městská hromadná doprava

²⁰ Parní vlaky jezdí v měsících květen - září

hvězdiček. Na území zkoumaného mikroregionu je mnohem více **penzionů**, konkrétně zmiňují 31, z toho v Jindřichově Hradci 25, dále 2 v Roseči, 1 v Horní Radouni, pension s vlastní restaurací U Starýho dubu v Rodvínově, Penzion Kamenný Malíkov právě v Kamenném Malíkově (každý apartmán je vybaven kuchyňkou k vlastnímu vaření) a Pension Hrádeček ve Střížovicích. Co se týče **ubytování v soukromí**, v oblasti jich je 17. 15 se jich nachází v Jindřichově Hradci, podle Musila (2003 – 2013) 23, a 1 v Popelíně, v Jarošově nad Nežárkou je Ubytování Milada Petřů. **Chaty a chalupy** – je jich v oblasti celkem 7, z toho ve Velkém Ratmírově 2, 1 v Bořetíně a 1 v Jindřichově Hradci, dále Ubytování Lodhéřov 21 A, Ubytování pod lesem nebo Chaty u jezera v Rodvínově. V Deštné je Jihočeská chalupa – polosamota. **Autokemp** v oblasti podle infocentra i podle Musila (2003 – 2013) není žádný, ty se nachází v okolí mikroregionu. **Ubytoven** je v Jindřichově Hradci podle Musila (2003 – 2013) 7, v Jarošově nad Nežárkou je Ubytovna obecního úřadu, takže v oblasti celkem 8. Lze využít i **apartmán** v Houbovém parku v Roseči nebo Apartmány Jana v Jarošově nad Nežárkou (infocentrum.jh.cz, 2011; Musil, 2003 – 2013).

4.4.2. Stravovací zařízení

Restaurace

Podle webových stránek Informačního střediska Jindřichův Hradec a webových stránek obcí se na vymezeném území nachází velké množství restaurací, přesně 49. V Jindřichově Hradci je to čínská restaurace U zlatého draka, Club Na Piketě, hotelová restaurace Hotel Frankův Dvůr, Formanka, Krčma U Rytíře, hotelová restaurace Vajgar (jihočeská kuchyně a ryby), Restaurace a hotel Bílá paní, Restaurace a kavárna U Papoušků, Restaurant Apetit a Café Journal, Restaurace č.p. 4/I, Restaurace Černej pták (kuchyně je považována za lepší třídu ve městě), Restaurace Gentleman, Restaurace U Václava, Restaurace Zlatá Husa, čínská Restaurace Shanghai, Restaurace U Dobroty, Restaurace Grand hotel Černý Orel, Restaurace Hana Club, Restaurace Perla, Restaurace Pod Klášterem, Restaurace Jiskra, Restaurace Jitřenka, Restaurace U Kurků, Restaurace U Muzea, Restaurace U Prokopů, Restaurace Měšťan, Restaurace Háčko, Restaurace Na Nežárce, Restaurace Pod věží, Restaurace U Tkadlen (v provozu pouze v létě), Krčma u Jáchyma, Restaurace Sparta a Restaurace Slavie (na sídlišti Vajgar původně vznikly dvě restaurace, aby se nikdo nehádal, Sparta je dnes napojena na hostinec U Šmiků), Švejk restaurant U Šmiků, Apetit, indická restaurace Charvi

(s indickými kuchaři), Klub - Věčko. Jsou zde také 3 pizzerie – Pizza Herb (spojená s rozvozem pizzy a v okolí velice oblíbená), Pizza-Bar Denisa a Pizzeria Padrino.

V Deštné se nachází restaurace Staré dobré časy a Restaurace u KD (www.destna.cz, 2006 – 2013), v Jarošově nad Nežárkou Samorost a Hospoda Pod Kostelem a v Rodvínově U Starýho dubu. Ve Střížovicích je to již zmíněný Pension Hrádeček, penzion a hostinec se nachází i v Roseči a pohostinství je též v Kostelní Radouni. Od 1. 1. 2010 je v provozu pohostinství v Nové Olešné.

Hostince, pohostinství, pivnice

Celkový počet je 8. V Okrouhlé Radouni je 1 hostinec, další pohostinství je v Blažejově, Obecní hostinec je v Deštné (otevřeno pouze v turistické sezóně). V Jarošově nad Nežárkou je Hospoda Pod Kostelem, kde jsou v nabídce pivní studené speciality. V Jindřichově Hradci je to nekuřácká pivnice Bobelovka, pivnice Kufr (s pochoutkami k pivu), pivnice dříve známa jako Hausrovo pivní sanatorium, Quinny (výčep irského charakteru).

Bary

V Jindřichově Hradci je Bar 69, Bar Restaurant Udírna, Café - Bar Studio 13, Billiard Club Apollo, DADA CLUB Kasper, Koktejl bar a Paradise Club Bowling, takže dohromady 7 těchto zařízení (infocentrum.jh.cz, 2011).

Rychlá občerstvení, bistra

V Jindřichově Hradci se nachází 3 asijská bistra - Asijské bistro Alka, BB – Cafe Bistro a Asijské bistro u Zlatého Bažanta. Dále k rychlému občerstvení patří Grill Bar Puerto, Bistro a kavárna Skáj, Labužník, Bufet JHMD nebo Kebab house.

Cukrárny, čajovny a kavárny

Velmi známý je v Jindřichově Hradci Kaštánek. Jinak se můžeme díky zdrojům z informačního střediska zmínit o: Foto Café, Fabia Kaffee, U Bašatů, Kavárna a krčma Na 15. poledníku, Kavárna Káva, Kavárna Před Pikolou za Pikolou, Kavárna RETROCAFFÉ, Kavárna Segafredo, Kavárna-Cyklopenzion Kasper, Cukrárna U Doskočilů, Cukrárna, kavárna Růže, Čajovna U zámku, Čokíno (čokoládovna s prodejem nevšedních bonbonů a zmrzliny).

4.4.3. Poskytovatelé informačních služeb

Cestovní agentury a kanceláře

Pobočka cestovní kanceláře Štefl – Tour v Jindřichově Hradci sídlí v ulici Nádražní. CK nabízí zájezdy a zvlášť také dopravu. Dále v Jindřichově Hradci je Cestovní kancelář Kopretina (v ulici Dobrovského). Na náměstí Míru sídlí cestovní agentura Jindřichohradecká CA - Zdeněk Janeček. Další cestovní agentura v JH je CA Vlasta Masopustová. V Panské ulici je známá cestovní kancelář Čedok, a. s. Ve městě sídlí i cestovní agentura CA Jana Králová (czech.republic.cz, 2014).

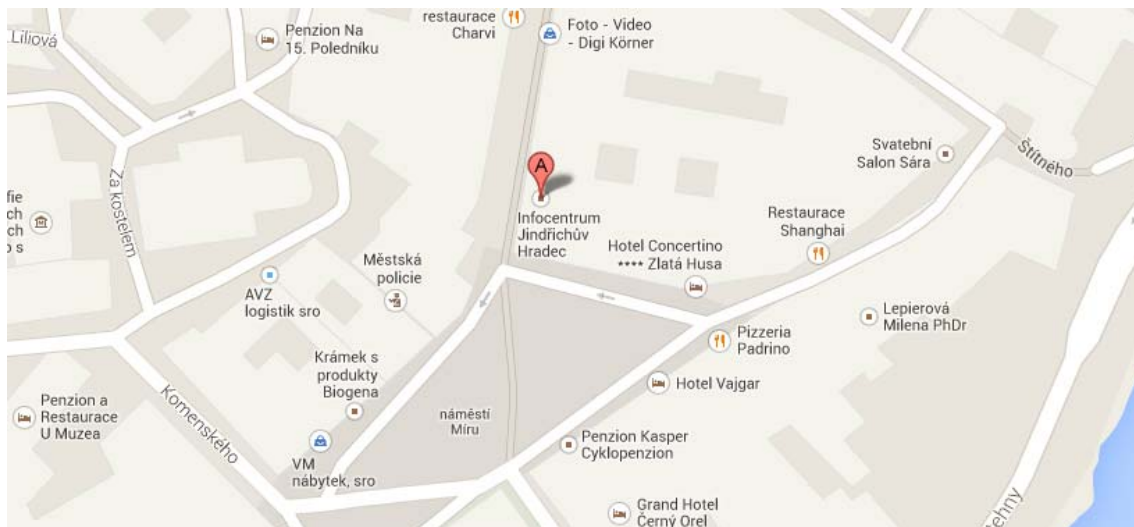
Turistické informační centrum

Ve zkoumaném mikroregionu se nachází jediné turistické informační centrum, a to ve městě Jindřichův Hradec v ulici Panská. Přesná poloha je znázorněna v obrázku 3. Centrum má od září do května otevřeno pondělí až pátek od 8:00 do 17:00 a v sobotu od 8:00 do 12:00. V červnu má infocentrum otevřeno denně od 8:00 do 17:00 a v červenci a srpnu v pondělí až pátek od 8:00 do 17:00, v sobotu od 9:00 do 18:00 a v neděli od 8:00 do 17:00. Od roku 2003 je Informační středisko města Jindřichův Hradec členem A.T.I.C.²¹. Informační centrum kromě poskytování turistických a kulturních informací pomáhá zprostředkovat i ubytování a průvodce. Pomáhá vyhledávat autobusové a vlakové spoje, prodává vstupenky na kulturní akce v oblasti a poskytuje informace spojené s turistickým servisem. V informačním centru je možné koupit plány měst, pohlednice, turistické a cykloturistické mapy, autoatlasy, průvodce, videokazety, upomínkové předměty, turistické známky a také knihu Jindřichův Hradec město nad Vajgarem (infocentrum.jh.cz, 2013).

V roce 2002 získalo Informační středisko města Jindřichův Hradec cenu Spokojený zákazník Jihočeského kraje od Sdružení českých spotřebitelů. V roce 2013 zvítězilo v soutěži, kterou pořádala Asociace turistických informačních center v ČR, a získalo tak ocenění „Informační centrum 2013“ Jihočeského kraje. Infocentrum provozuje samozřejmě své webové stránky, kde má všechny důležité informace.

²¹ Asociace turistických informačních center České republiky

Obrázek 3 – Mapa – infocentrum JH

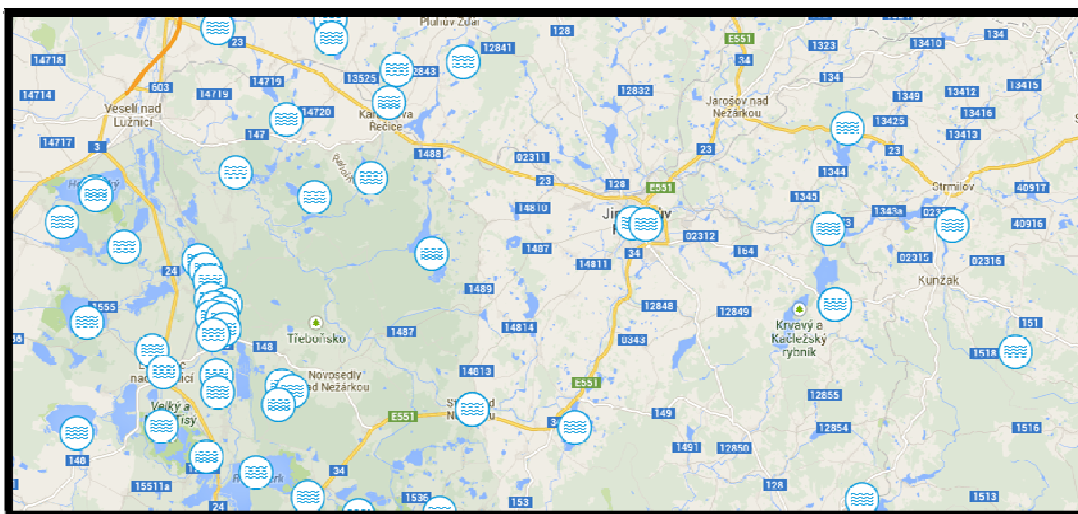
Zdroj: maps.google.cz, 2014

4.5. Přírodní předpoklady

Celá Česká republika spadá do mírného pásu. Jižní Čechy patří do přechodného středoevropského typu, v němž se střídají vlivy oceánu na západě a vlivy pevniny na východě, takže počasí má proměnlivý charakter. Nejteplejším měsícem bývá červenec. Maximální teploty takřka každý rok překračují 30°C, výjimečně i 35°C (www.jiznicechy.cz, 2003 - 2009). Podnebí vybrané oblasti ovlivňují rozsáhlé vodní plochy, které jsou zásobníky tepla. Průměrná roční teplota se pohybuje mezi 6 a 8°C. Západní větry přinášejí dostatečné množství celoročních srážek (www.czso.cz, 2012).

Nejvýznamnější řekou na území je již zmiňovaná řeka Nežárka, která začíná od soutoku Žirovnice a Kamenice v obci Jarošov nad Nežárkou. Na území je také řada významných rybníčních soustav, jako například Holná (poblíž Roseče), Kačležský a Krvavý (poblíž Člunku), Ratmírovský, Mutina, Komorník a Vajgar (www.czso.cz, 2012).

Obrázek 4 – Rybníky v okolí Jindřichova Hradce

Zdroj: www.turistika.cz, 2014

Na území se vyskytují lesy převážně jehličnaté, smrkové a borové. Podle GEO portálu se dá zjistit, že zkoumané území pokrývají z většiny lesy jehličnaté a nejméně listnaté. Nejméně lesů je kolem center měst (geoportal.gov.cz, 2010 – 2013).

4.6. Atraktivita cestovního ruchu ve zkoumaném území

Památek a dalších zajímavostí je nejvíce v centru Mikroregionu Jindřichohradecko, čímž je právě Jindřichův Hradec. V okolních obcích je jich minimální počet, a nejsou tak významné, jako v Jindřichově Hradci. Kulturně-historické a přírodní atraktivita ve většině případů nelze zmnožit, a proto je nezbytné najít a udržovat ty atraktivita, které mohou pomoci rozvíjet cestovní ruch.

Státní hrad a zámek v Jindřichově Hradci

Komplex budov hradu a zámku je národní kulturní památkou. Patří k nejrozsáhlejším památkovým souborům v České republice. V letech 1976 - 1993 prošel hrad a zámek celkovou opravou. Na místě jsou tři prohlídkové trasy A, B a C. Prohlídky se konají také na **Černou věž**. Ta je jednou z nejstarších staveb areálu a je vysoká 32 m. Na hradě a zámku se často odehrávají různá divadelní představení nebo koncerty, také svatební a slavnostní obřady (www.zamek-jindrichuvhradec.eu, 2014). Senioři mají na hrad a zámek levnější vstupné (viz příloha 3).

V roce 1994 jindřichohradecký zámek zavedl jako první v porevoluční době noční prohlídky. Noční prohlídky s **Bílou paní** patří ke zdejším nejpoblárnějším letním akcím (Daňková, 2010). Obrázek hradu a zámku viz příloha 4.

Muzeum Jindřichohradecka

V roce 1935 získalo muzeum svůj nejatraktivnější exponát, **Krýzovy jesličky** (viz příloha 4). V roce 2003 se zřizovatelem muzea stal Jihočeský kraj. Muzeum Jindřichohradecka uchovává ve své sbírce přes 50 tisíc položek, což představuje více než 100 tisíc sbírkových předmětů mimořádné historické, umělecké a dokumentační hodnoty (www.mjh.cz, 2014).

Proboštský chrám Nanebevzetí Panny Marie

Kostel s městskou věží tvoří dominantu starého města. Hranolová věž slouží jako vyhlídková. V kryptě leží pozůstatky pánů z Hradce a Slavatů (Musil, 2003 – 2013).

Pivovar a mlýn

Mezi zámkem a muzeem byl postaven panský pivovar. Pronajal si ho i otec Bedřicha Smetany, který v něm s celou rodinou bydlel. V ústí stoky z Vajgaru do Nežárky byl postaven Mlýn U čtrnácti, nejstarší v JH. Mlýn je součástí zámku a zakoupil jej NPÚ²² ČR. Instalaci turbíny a dynamu provedl František Křížík. Po rekonstrukci je Křížíkova elektrárna od roku 2002 znovu v provozu (infocentrum.jh.cz, 2011a).

Nežárecká brána

Nežárecká brána (viz příloha 4) je původní středověká brána o dvou gotických a jednom renesančním patře. Nachází se na Balbínově náměstí (Turyna, 2004).

Langrův dům na náměstí Míru čp. 138 a 139 (viz příloha 4)

Původně stály na místě dva gotické domy, teprve později spojené a přestavěné. Podle tradice je dům jedním z nejstarších ve městě. V domě čp. 138 je umístěna výstavní a prodejní umělecká galerie, konají se zde koncerty a komorní divadelní představení (infocentrum.jh.cz, 2011b).

Stará radnice

Radnice stojí na náměstí Míru. První zmínka o radnici je z roku 1493, kdy na ní byla vybudována věžička, na kterou umístil mistr Hanuš nový orloj. V 17. století proběhla přestavba, při které zanikla ulička, kde bývaly krámky s chlebem, průchodu se proto dodnes říká chlebnice. Po požáru města v roce 1801 bylo nutno radnici znovu vystavět. Po 2. světové válce přestala radnice sloužit svému původnímu účelu a od roku 1991

²² Národní památkový ústav

jsou zde kanceláře některých odborů městského úřadu a bývalo tam sídlo Městské policie – ta se ovšem odstěhovala do nové služebny (Musil, 2003 – 2013). V příloze 4 je vzhled radnice vidět.

Jindřichův Hradec letos zahájí rekonstrukci této radnice. Opravy budou stát 36 milionů korun. Město na ně získalo jedenáctimilionovou dotaci. Od června se začne radnice měnit na galerii, zázemí pro archiv, ale i místo, kde se budou moci děti seznámit s animovaným filmem. Místostarosta Jindřichova Hradce Bohumil Komínek z ČSSD uvedl, že by na místě chtěli i střížnu. Venkovní práce budou až po letní turistické sezóně, aby nerušily turisty, kteří historické centrum navštíví (Hochmanová, 2014).

Židovský hřbitov

Nachází se na okraji města. Byl založen v 15. století. Nalézají se zde několik stovek náhrobků. Ve svahu se nacházejí nejstarší typy náhrobků z roku 1638. Je zde také obývaný hrobnický domek. Hřbitov je uzamčen, hlídán pověřenou osobou a monitorován městskou policií. Přístupný je na požádání, mimo soboty a židovské svátky (www.atlasceska.cz, 2007 - 2014).

Provaznické muzeum v Deštné

Je to jediné provaznické muzeum v České republice. Seznamuje s historií provaznického řemesla, uchovává funkční stroje a nářadí na výrobu provazů od druhé poloviny 18. století až po dnešní dobu (infocentrum.jh.cz, 2011c).

Muzeum fosilií v Roseči

Soukromé paleontologické muzeum prezentuje milióny let staré kosti prehistorických zvířat, zkameněliny a další unikáty. Jedná se o celoživotní sbírku Henka a Nolly Blaaseových z Holandska (infocentrum.jh.cz, 2011d).

15. poledník

Kousek od vstupu na věž kostela Nanebevzetí Panny Marie je dlažbou vyznačen 15. poledník (viz příloha 4). Pravý patnáctý poledník ovšem leží asi o sto metrů vedle.

„Patnáctý poledník v Jindřichově Hradci na základě několika provedených měření skutečně neprochází Proboštským kostelem Nanebevzetí Panny Marie, kde je v dlažbě na zemi vyznačen. Podle údajů z jedenácti družic prochází 15. poledník cca 4 metry pod Nežáreckou branou, což je několik desítek metrů vzdálené místo od proboštského kostela. Navíc poledník vyznačený dlažbou sleduje i jiný směr, než je nutný směr ze

severu na jih,“ řekla v roce 2010 Jana Jirků, vedoucí jindřichohradecké hvězdárny (Daňková, 2010).

Město likérů

„I tak je možné s trochou nadsázky nazvat Jindřichův Hradec, vždyť dobře známý tuzemský rum s plachetnicí pochází právě odsud.“ V likérce Fruko Schulz se stáčí mnoho dalších alkoholických i nealkoholických nápojů a likérů nejrůznějších příchutí. Další likérka je firma HILL's LIQUERE s. r. o. (Musil, 2003 – 2013). Atrakcí je také pumpa v Jindřichově Hradci (viz příloha 4), kde se kromě pohonných hmot čepuje také jindřichohradecký Tuzemák.

Jindřichohradecké úzkokolejky

O této atraktivitě jsme se zmiňovali již v kapitole 5.2. S úzkokolejkou se spojuje i známé jméno **Jára Cimrman**, který jí cestoval. U příležitosti 30. výročí Cimrmanova nedobrovolného výsadku (kdy neměl jízdenku) byla na jeho místě zřízena zastávka Kaproun. Parní lokomotivy (viz příloha 4) jsou velkou turistickou zajímavostí oblasti (jhmd.cz, 2014).

Centrum sv. Florián - Aquashow

Program Aquashow začíná v 9 hodin a pokračuje v každou celou hodinu až do 19:00. „Je nainstalována v pasáži na symbolickém náměstíčku sv. Floriána. Jedná se o nádhernou podívanou kombinace světelných efektů, videoprojekce a obrazců tvořených kapkami padající vody.“ Byla nainstalována jako teprve druhá svého druhu v Evropě (www.svflorian.cz, 2014). Ukázkou videoprojekce na obrázku můžete vidět v příloze 4.

Kostel sv. Ottona

Kostel byl v Deštné vystavěn v 2. polovině 13. století a jako jediný v Čechách je zasvěcený sv. Ottovi. Má tři barokní oltáře. Při významných příležitostech zdobí interiér soška Deštnské madony (czech.republic.cz, 2004).

Mezi další a neméně významné památky a zajímavosti ve zkoumaném území patří např. **Muzeum fotografie a moderních obrazových médií, o. p. s., Dům gobelínů a Gobelínové dílny, Kostel sv. Jana Křtitele, Kaple sv. Maří Magdaleny**, kde se často konají různé slavnostní a společenské akce, **Minoritský klášter a budova špitálu u sv. Jana Křtitele, Kostel sv. Kateřiny s františkánským klášterem a klášteříček, Hřbitovní kostel Nejsvětější Trojice, Hřbitovní kostel sv. Václava, Kostel sv.**

Jakuba s černínskou hrobkou, Městské hradby (většina hradeb při rozšiřování města zanikla, kromě opevnění se dochoval i zbytek hradeb s okrouhlou baštou v Husových sadech u Masarykova náměstí), **Landfrasova tiskárna** (ojedinělá kolekce památek, zachycuje proces vzniku tištěné knihy v 19. století a konkrétní podobou jednotlivých tisků), **Muzeum čs. armády 1938** (na Státním hradu a zámku v J. Hradci, výzbroj a výstroj čs. pěchoty), **Sousoší Nejsvětější Trojice, Střelnice, Gymnázium V. Nováka, Rybník Vajgar, Letecké muzeum v Deštné** (představení čsl. letců, kteří bojovali za 2. světové války, exponátů ze zahraničních expedic), **Muzeum motorových kol v Horní Radouni, Hvězdárna prof. Františka Nušla, Expozice historických šicích strojů v Jindřichově Hradci** (soukromá, mapující vývoj šicího stroje od roku 1860 až do roku 1950, v současné době sbírka čítá skoro 160 strojů), **Kamenný most přes rybník Vajgar** (překonává vodoteč mezi Velkým a Malým Vajgarem, má tři nízké oblouky, na kamenném zábradlí se nacházejí dvě plastiky), architektonicky jsou zajímavé **bývalé koželužské domy, Synagoga Jindřichův Hradec, Kamenný most Deštná, Houbový Park a Ráj Skřítků (Roseč), Jezuitská kolej v Jindřichově Hradci, Židovská ulice Jindřichův Hradec, Minerální pramen** (Deštná, pramen léčivé vody i stáčírna vody Deštenka).

4.7. Aktivity cestovního ruchu ve zkoumaném území

4.7.1. Sportovní vyžití vhodné pro seniory

V Jindřichově Hradci zimní stadion nově nese název **Zimní stadion Jana Marka** na počest tragicky zemřelého hokejisty pocházejícího z Jindřichova Hradce. Stadion má kapacitu na 4 000 diváků. Dalším sportovním zařízením je **Tyršův stadion - TJ Slovan Jindřichův Hradec**. V blízkosti se nacházejí tenisové antukové kurty (např. Tenis centrum – Röschova, Tenisová hala Radouňka, Kurty u rybníku Vajgar), volejbalové antukové kurty a parketová tělocvična (infocentrum.jh.cz, 2011). Ve městě jsou i fotbalová hřiště a místa pro ricochet. V zahradě restaurace Gentleman je minigolfové hřiště.

Rekreace u vody

Hlavní vodní atrakcí je **Plavecký bazén** a venkovní **Aquapark** (viz příloha 4) na sídlišti Vajgar v Jindřichově Hradci. Aquapark byl přistaven k plaveckému bazénu v letech 2003 - 2004. V letech 2008 - 2009 byla budova plaveckého bazénu rekonstruována. „*Budova plaveckého bazénu zahrnuje vlastní plavecký bazén o šesti*

plaveckých drahách délky 25 m, hloubky 115 – 155 cm se zvedacím zařízením pro plavání invalidů, dva dětské bazény.“ Voda v bazénech je upravována a má příznivější vliv na pokožku (bazen.jh.cz, 2000 - 2014).

Dalším místem vhodným k rekreaci u vody je **Městská plovárna**. Dále také **Březský rybník** (2 km od Jindřichova Hradce), **Jindřišská pískovna** (3 km od Jindřichova Hradce), 4 km od Jindřichova Hradce **Pěnenský rybník**. **Jarošovská pískovna** je od Jindřichova Hradce 7 km. Po řece Nežárce se také konají projížďky na lodičkách. Ty je možné si zapůjčit v Galerii Teinitzerová, v přilehlé restauraci U Tkadlen nebo v Bistru pod hradem. Po rybníku Vajgar je také možné uspořádat projížďku na loďce, pramičky si lze v sezóně zapůjčit na Sluneční louce v Denisově ulici (Musil, 2003 – 2013).

Rybolov

Rybařit lze v oblasti na řekách i rybnících. V Jindřichově Hradci je místní organizace Český rybářský svaz. Ta také vydává spolu s majiteli rybníků povolenky. Pro turisty jsou atraktivní hlavně výlovy rybníků na podzim (infocentrum.jh.cz, 2011e).

Vodáctví

Pro vodní turistiku nabízí nejlepší možnosti Lužnice, Nežárka i se svým přítokem Hamerským potokem. Vyskytují se zde chráněné druhy ryb i bezobratlých. Pro potřeby vodáků je vydáno několik vodáckých průvodců (infocentrum.jh.cz, 2011f).

4.7.2. Relaxace, wellness

Kromě již zmíněných sportovních aktivit je v **Plaveckém bazénu** také spousta příležitostí k relaxaci, například vířivka nebo divoká řeka. Součástí dvou relaxačních bazénů se slanou vodou jsou i vzduchové lavice a parní kabina. V areálu se nachází tři typy saun – klasická finská, bylinková a infrasauna. Služby doplňují masáže, kosmetika, kadeřnictví, mokrý a suchý bufet a v létě restaurace (bazen.jh.cz, 2000 - 2014).

Ve městě jsou v současnosti tři **solné jeskyně**. Solná jeskyně JH, Solná jeskyně Beruška a Solná jeskyně Týna. Lze zde využít i různých masáží. V **Grand Hotelu** na náměstí Míru se nachází odpočinkové centrum. Provádí se tam masáže zad, je tam hydromasážní vana a sauna. Další praktikou jsou perličkové koupele, solná jeskyně a masáže od fyzioterapeuta (www.grandhotelcernyorel.cz, 2014).

Aktivní forma odpočinku je možná ve Fit Studiu Eden v areálu restaurace Gentleman v Jarošovské ulici. Ve městě a okolí se rovněž nachází spousta masérů a masérek, kteří provádí všemožné druhy masáží.

4.7.3. Turistika

Pěší turistika

V Mikroregionu Jindřichohradecko jsou dobře značené turistické trasy a je jich poměrně velké množství. Dají se mezi sebou různě kombinovat. Jsou značené třemi barvami. **Červená** trasa vede z Radouňky až na Masarykovo náměstí. Tam se trasa větví, kratší část pokračuje na náměstí Míru, delší část směrem na Jindřiš. **Zelená** trasa vede z nádraží přes Masarykovo náměstí, most přes rybník Vajgar až do Otína. **Žlutá** trasa vede směr Městský les, Masarykovo náměstí, zámek až na sídliště Hvězdárna (Musil, 2003 – 2013). **Vycházkový okruh městem Jindřichův Hradec** je trasa asi 3 km dlouhá a trvá asi 3 hodiny. Trasa vede nejzajímavějšími místy a nejnavštěvovanějšími pamětihodnostmi v Jindřichově Hradci. Začíná přímo ve městě na Masarykově náměstí. U většiny zastávek jsou informační panely. Okruh končí opět na Masarykově náměstí (www.nasehory.cz, 2001 - 2014). Další trasa se nazývá **Z Jindřichova Hradce do Děbolína a zpět**. Vede z Masarykova náměstí až do obce Děbolín, kde je vyhlášená výtvarná dílna. Část trasy kopíruje červenou turistickou značku (infocentrum.jh.cz, 2011g). **Jindrova naučná stezka** (viz příloha 4) má městskou část, která vede po břehu rybníku Vajgar a dále pěší stezku Greenways²³ dlouhou asi 10 km. Trasu lze kombinovat s úzkorozchodnou dráhou. Informační panely obsahují také povídání žabáka Jindry. Trasa začíná opět na Masarykově náměstí a také tam končí. Na projekt Dovybavení Jindrovy naučné stezky a její propagaci byl v rámci Grantového programu akčního plánu programu rozvoje Jihočeského kraje pro rok 2007 poskytnut grant ve výši 280 000 Kč (infocentrum.jh.cz, 2011g).

Další možná trasa začíná opět na Masarykově náměstí v Jindřichově Hradci a vede až do Deštné. Je dlouhá 19 km. Na trase je 7 zastávek vč. cílové a je vedena červenou turistickou značkou (www.kct.cz, 2011 – 2014). Z ostatních cest se jedná třeba o trasu **Na Polívky**, která vede k rybníkům zvaným Polívky kousek od letiště. Začíná u kostela sv. Jakuba a měří asi 3,5 km. **Na Březskáč** je trasa do tzv. Staré Radouňky. Cesta vede

²³ Stezky Greenways jsou trasy, komunikace nebo koridory, které slouží rekreaci, sportu a nemotorové dopravě. Přírodně existují podél řek, ale využívány jsou i koridory bývalých železničních tratí. Přinášejí užitek v oblasti ochrany přírody a kulturního dědictví (www.greenways.cz, 1998 - 2013).

až k rybníku Březský. Vycházka **Za Karlem Čapkem** vede za město. Vychází se z centra, kolem zámku. Dostaneme se až k bývalé výletní restauraci Rudolfov, kde Karel Čapek psal svůj román Krakatit. Zpět do města se vrací po žluté pěší trase kolem židovského hřbitova (Musil, 2003 – 2013).

Cykloturistika

Pro zájemce, kteří nedorazili do oblasti na kole, je možnost půjčení cyklistického kola v půjčovně v prostorách nádraží Českých drah v Jindřichově Hradci. Podle informačního centra jsou značené 4 cyklotrasy. První, dlouhá 46 km, vede z Jindřichova Hradce přes Velký Ratmírov, Kardašovu Řečici, Hatín a zpět do Jindřichova Hradce. Trasa 2 vede z Jindřichova Hradce přes Deštnou a Červenou Lhotu a zpátky do města a je dlouhá 45 km. Trasa 3 měří 27,4 km a vede z Jindřichova Hradce přes Střížovice do Malého Ratmírova a přes Jindřiš zpět do Jindřichova Hradce. Poslední trasa je nejdelší, má 80,6 km, dá se ovšem zkrátit díky úzkokolejce. Cyklotrasa vede z Jindřichova Hradce na Novou Bystřici, dále Klášter, Landštejn, Kaproun a přes Kačlehy zpět do JH. Na trase se dají udělat tři dvoukilometrové zajižďky k dalším zajímavostem. Na všech trasách je možné občerstvení pro cyklisty, to znamená, že je možnost odložit si kola do stojanů a dá se sedět u kol venku (Kasper, 2011).

Hlavní cyklostezky ve městě jsou: Stezka pro chodce a cyklisty od mostu přes Vajgar po Nábřeží k Denisově ulici, Stezka pro chodce a cyklisty od zámku podél řeky Nežárky k mostu na Pražské ulici, Stezka pro chodce a cyklisty od křižovatky v Jarošovské ulici směrem na Dolní Skrýchov, Cyklotrasa a cyklostezka od Nežárky v Bratrské ulici na letiště, Cyklostezka do Rodvínova (upravena zatím v úseku od areálu Jednoty na okraji města k městskému lesu, pokračovat lze lesní a polní cestou po žluté pěši), Cyklostezka od sídliště Vajgar do Otína. Značené cykloturistické trasy jsou v centru mikroregionu, v Jindřichově Hradci: **32** - páteční trasa Greenways Praha – Vídeň, **321** - od Dolního Skrýchova až do Nové Včelnice, **1113** - Greenway řemesel a vyznání, **1148** a **1236** - Greenway Rožmberského dědictví, **1237** - z města směrem na Dolní Skrýchov do Mnichu, **1241** - z centra města skrze Českou Kanadu až do Českého Rudolce (Musil, 2003 – 2013). Je možné je využívat v propojování různých cest a tras při cykloturistice.

Síť tras pro pěší turistiku i cykloturistiku je možno označit jako nadstandardní v tomto regionu. Ztotožňují se ale s názorem Luštického & Musila (2013), že bez vhodných doprovodných nabídek budou sloužit spíše pro projíždění regionem.

4.7.4. Události, zábava

Většina zábavy na území vybraném pro tuto práci se odehrává přímo ve městě. Kromě kina, divadla a společenských sálů na různé akce a plesy nabízí Jindřichův Hradec koncerty (většinou v KC Jitka), karnevaly. Tradiční je novoroční ohňostroj nebo majáles v Jindřichově Hradci. V obcích a městech se pořádají každoroční masopustní průvody. Letos v květnu se bude opět konat Přes kopec na Hradec aneb Jindřichohradecký pedál, což je hromadný tradiční výlet na kole k otevření turistické sezóny. Na výletě se koná soutěž o jízdní kolo (www.jiznicechy.cz, 2014). V centru Jindřichova Hradce bývají Farmářské trhy. Každoročně se v obcích a městech konají poutě, v Jindřichově Hradci takzvaná Porcinkule. 10. – 12. července 2014 bude již 21. ročník hudebního festivalu Folková růže v Jindřichově Hradci. V různých obcích a městech v mikroregionu se vyskytují pouze malé kulturní domy.

5. Analýza získaných údajů

5.1. Vyhodnocení dotazníků

Dotazníky z celkového počtu 150 zodpovědělo 66,7 % žen a 33,3 % mužů, ženy byly ochotnější k vyplňování. Přes 47 % žije v domácnosti o 2 členech. 27,3 % respondentů žije samostatně. Přes 21 % má domácnost o 3 až 5 členech a jen 4 % dotazovaných má domácnost o více jak 5 členech. Co se týče věku, tak přes 35 % respondentů bylo ve věku 60 let a méně, 27,3 % ve věku 61 až 66 let, 16 procentům bylo 67 až 70 let. Přes 13 % respondentů mělo 76 a více let, a nejmenšímu počtu dotazovaných (8 %) bylo 71 až 75 let.

Na otázku č. 1, která se ptala na to, zda seniory láká cestování, respondenti odpověděli, jak můžeme vidět v grafu 1, takto: necelých 69 % dotazovaných seniorů láká cestování, asi 31,3 % odpovědělo, že je cestování neláká, ale přesto nadpoloviční většina z nich cestuje. To potvrzuje předpoklady, že senioři cestují rádi.

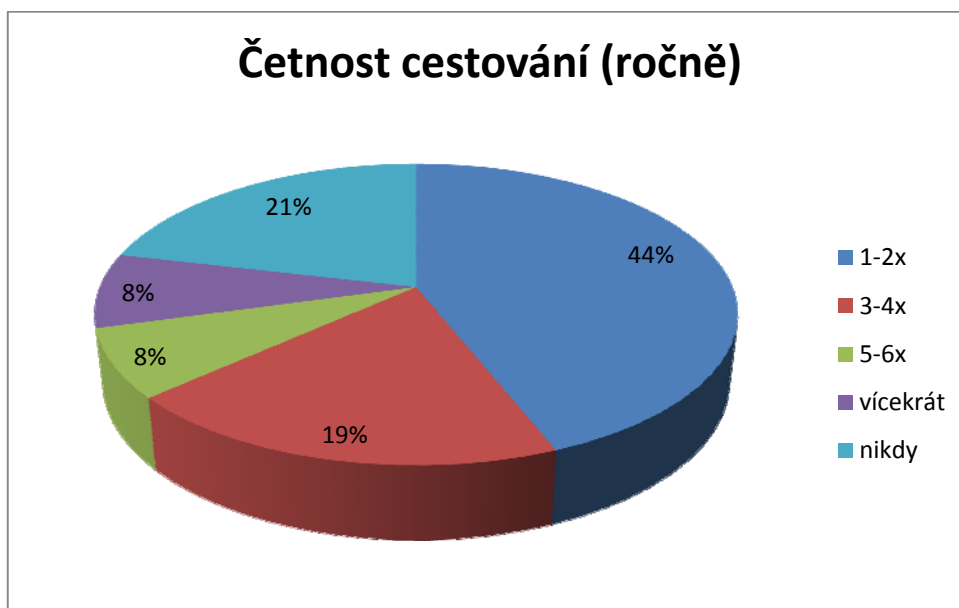
Graf 1

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2 se tázala, jak často senioři ročně cestují po České republice za účelem rekreace. Nejvíce respondentů (44 %) zodpovědělo, že cestuje 1 – 2x ročně. Pouze 8 % dotazovaných cestuje více jak 6x ročně. Z toho vyplývá, že by nemělo cenu vytvářet celoroční produkt, ale např. pouze produkt na určitou sezónu. Z těch, kteří necestují, bylo nejvíce respondentů ve věku 76 a více let a nejvíce těch, kteří žijí v domácnosti po dvou. Z dotazníku vyplynulo, že pokud žije respondent v domácnosti sám, nejčastěji cestuje 1 – 2x ročně. Výsledky v konkrétních počtech respondentů můžeme vidět v grafu 2.

Graf 2

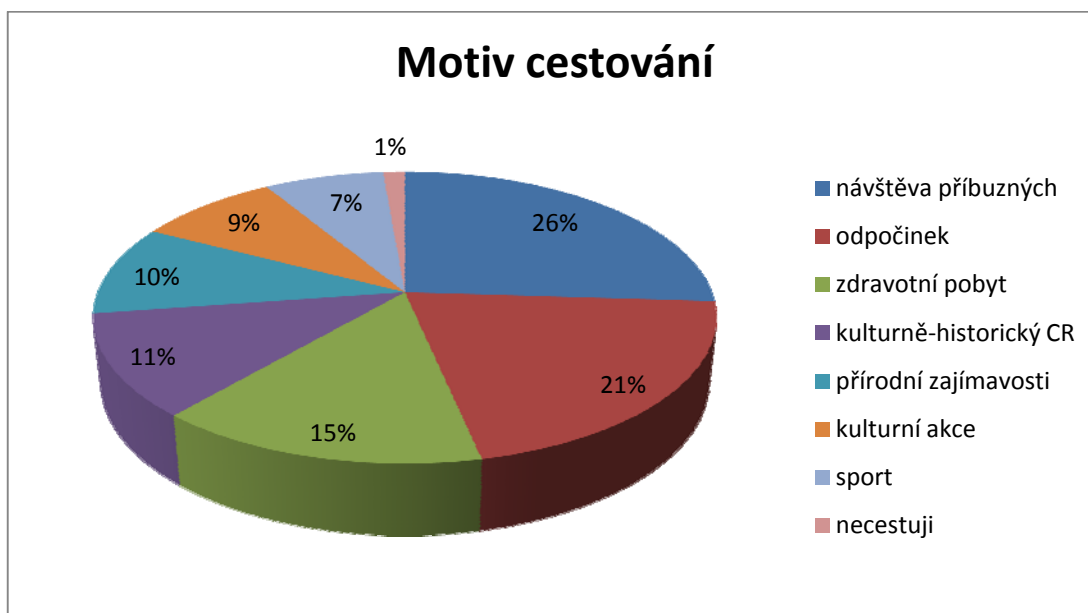

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3 zněla: „Pokud jste v předchozí otázce odpověděli „nikdy“, co je důvodem, že necestujete za účelem rekreace?“ Z respondentů, kteří vůbec necestují, jich nejvíce (necelých 44 %) odpovědělo, že necestují ze zdravotních důvodů. Necelých 16 % z těchto respondentů odpovědělo, že necestují z nedostatku financí a stejný počet procent z důvodu vysokého věku. Zbytek respondentů odpověděl, že necestuje z důvodu soukromého hospodářství, kvůli cestování do zahraničí a z toho důvodu, že nejsou cestovní typy.

Otázka č. 4 se ptala na motiv cestování. V grafu 3 máme zpracováno, že 26 % respondentů cestuje (nebo by cestovalo) k příbuzným, 21 % z důvodu odpočinku, 15 % za zdravotním pobytem. 11 % dotazovaných seniorů zajímá kulturně-historický cestovní ruch, jen o procento méně přírodní zajímavosti. Zbýlých 17 % cestuje za kulturními akcemi, sportem, anebo uvedlo, že necestuje.

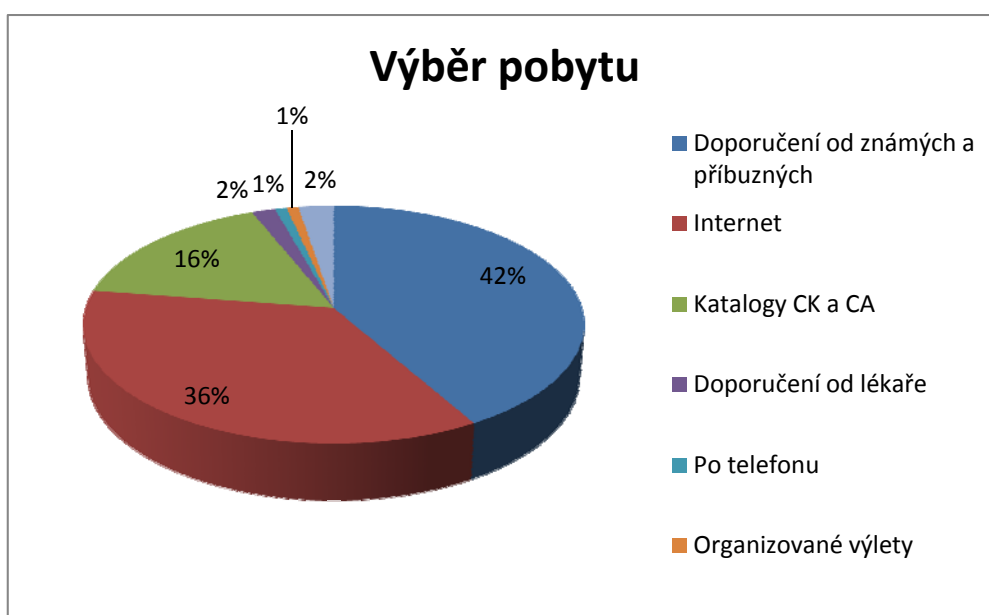
Graf 3

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5 měla zjistit, jakým způsobem si respondenti vybírají pobyt. V jednom dotazníku chyběla odpověď na tuto otázku, proto počítáme pouze se 149. Nejvíce respondentů odpovědělo, že si vybírá pobyt díky doporučení od známých nebo příbuzných, v procentech to bylo přes 32 %. Na druhém místě se překvapivě umístil internet (27,5 %). Jelikož ale necelých 23 % respondentů odpovědělo, že si pobyt nevybírá, pro představu si procenta můžu převést do grafu 4:

Graf 4

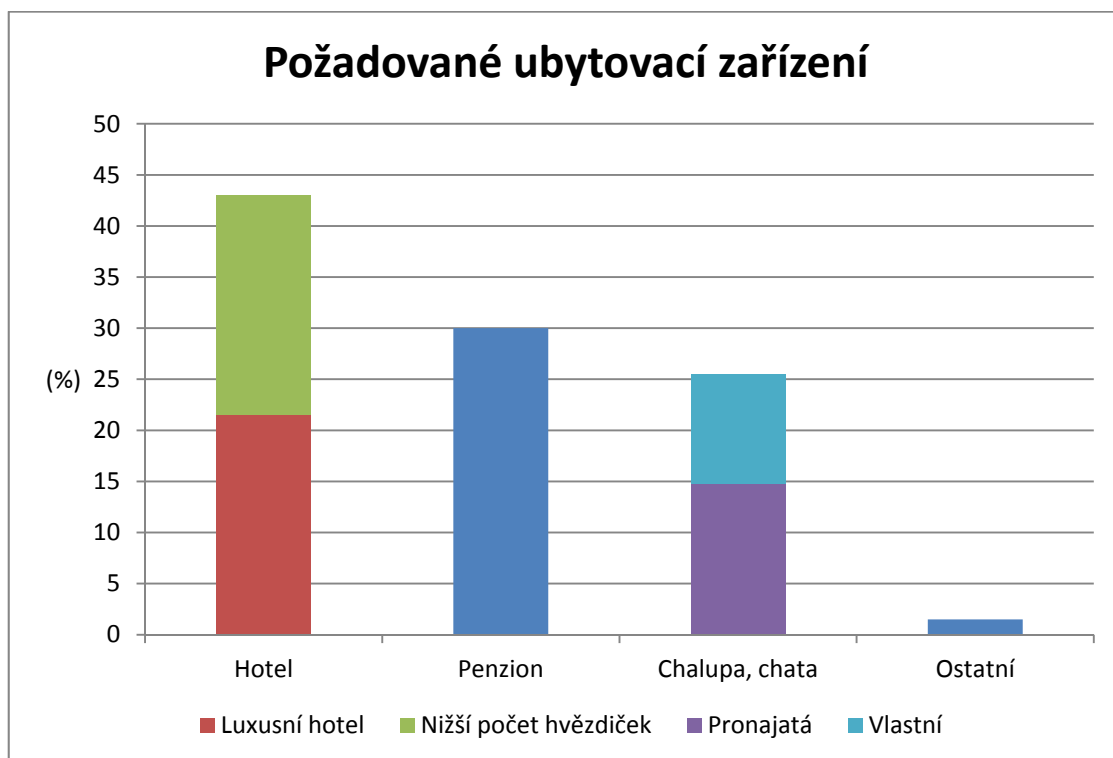
Zdroj: vlastní zpracování

Díky této otázce jsme zjistili, že práce s počítačem se u seniorů skutečně zlepšuje a že je možné tomuto segmentu poskytovat informace právě pomocí internetu.

Otázky č. 6 a 7 se ptaly na způsob přepravy respondentů. Co se týče přepravy do cílového místa a po něm, tam respondenti cestují nejraději autem (57,7 %), naopak po cílovém místě nejraději pěšky (necelých 42 %). 19,5 % dotazovaných seniorů cestuje do místa pobytu nejraději autobusem, 18,8 % vlakem. Zbytek respondentů uvedl jako oblíbený prostředek letadlo. Vyplývá z toho pro mě, že pro většinu dotázaných seniorů není důvod organizovat společný dopravní prostředek (např. autobus). Jako oblíbený prostředek cestování po cílovém místě druhá největší část dotazovaných uvedla auto – 35,6 %. Přes 11 % dotazovaných seniorů jezdí nejraději po místě na kole. Další senioři uvedli autobus, anebo kombinaci možností. Téměř polovina respondentů, kteří do oblasti přijedou autem, se také autem po cílovém místě pohybují.

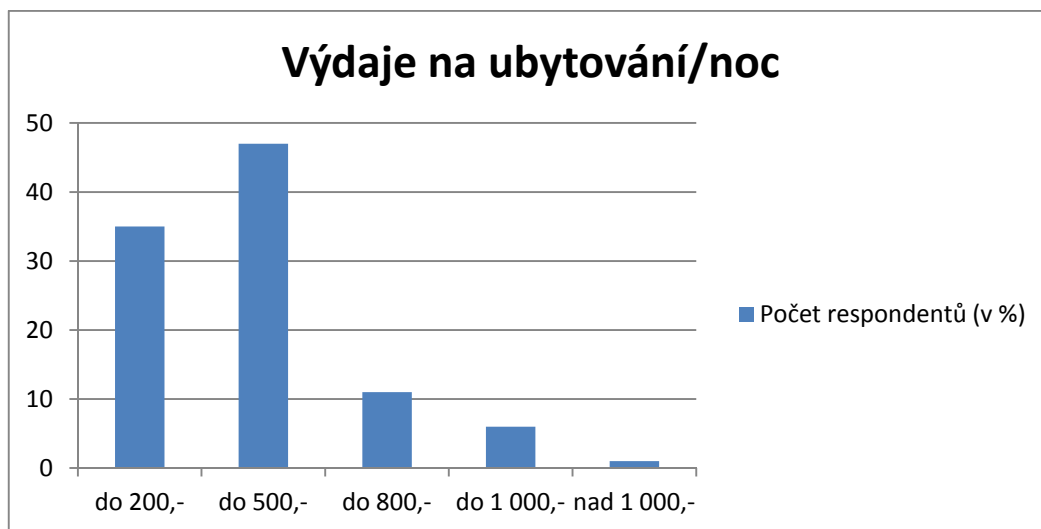
Otázky č. 8 (Pokud byste si mohli vybrat, kde byste chtěl/a být ubytován/a?) a 9 (Jakou cenu byste byli ochotni zaplatit za noc za osobu?) vyšly následovně: co se vztahuje k ubytování, necelých 30 % respondentů by si k ubytování vybralo penzion. 21,5 % by se ubytovalo v luxusním hotelu a stejný počet procent v hotelu s nižším počtem hvězdiček, v hotelu celkem tedy 43 %. 14,8 % uvedlo pronajatou chatu nebo chalupu, 10,7 % svoji. Zbylá procenta se rovným dílem dělí mezi kemp, přívěs a odpověď „necestuji“. Pro lepší přehlednost máme data zpracována v grafu 5. Za ubytování (za noc) by téměř 47 % respondentů bylo ochotno zaplatit až 500,- a přes 35 % jen do 200,-, jak můžeme vyčíst z grafu 6. Bezmála 11 % uvedlo jako maximální částku 800,-. 6 % respondentů by zaplatilo do 1 000,- a pouze 2 senioři napsali, že by zaplatili více než 1 000,-.

Graf 5

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10 zjišťovala speciální požadavky na ubytování. Žádné zvláštní požadavky na ubytování by mělo pouze 10,7 % dotázaných seniorů. Z ostatních odpovědí (kdy bylo více možností k zaškrtnutí) byly nejčastější: vlastní sociální zařízení (85x, což je 56 % ze všech dotázaných), 58x (asi 39 % všech dotázaných) byla uvedena odpověď ohledně ubytování v klidné části hotelu nebo ubytovacího zařízení. 36x (24 % všech

respondentů) byl zaškrtnut bazén patřící k ubytovacímu zařízení. Navzdory mému očekávání je pro dotázané méně důležitý výtah a vyšší lůžko, dohromady obě možnosti měly 43 hlasů (asi 29 %). Bezbariérový přístup do ubytovacího zařízení by chtělo jen 13 (8,6 %) respondentů. I přesto, že senioři s internetem pracují, pouze 2 odpověděli, že požadují wifi. Po jednom byly uvedeny odpovědi „bar“ a „jednolůžkový pokoj“. Vše následně bylo zpracováno do grafu 7:

Graf 7

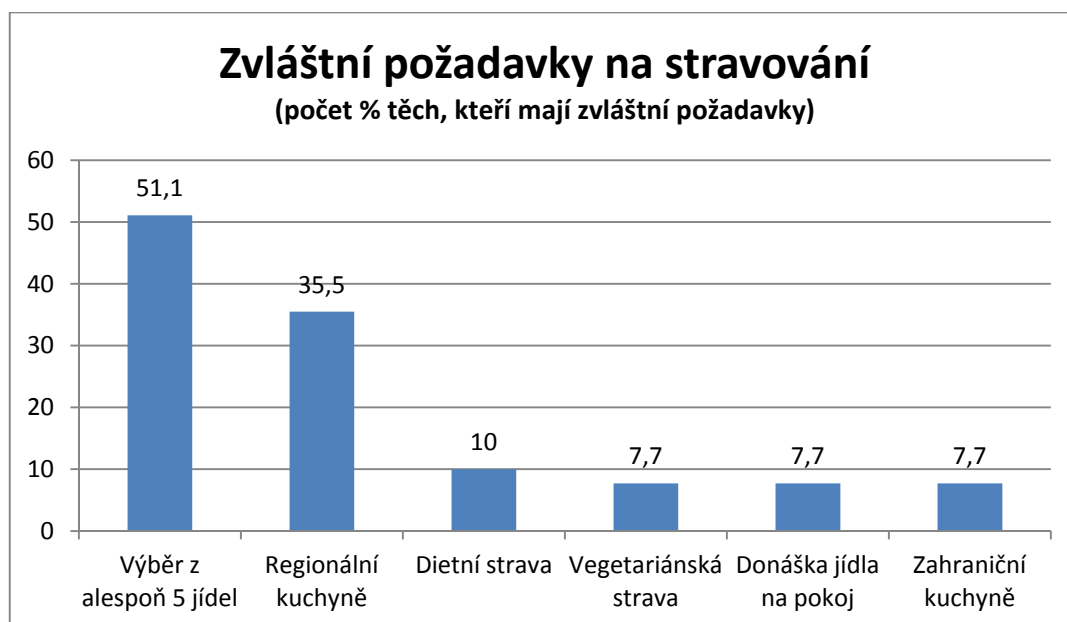

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 11 se ptala na to, jaké stravovací zařízení by senioři chtěli využívat. Otázka č. 12 na způsob, jakým by chtěli mít zařízenou stravu. 72 % respondentů by nejraději využilo restauraci patřící ke stravovacímu zařízení a přes 13 % restauraci oddělenou od ubytovacího zařízení. Z toho vyvozují, že má rozhodně smysl do produktu pro seniory navrhnout tento typ stravovacího zařízení, restauraci, nejlépe tedy patřící k hotelu nebo jinému ubytovacímu zařízení. Jen 12 % dotazovaných seniorů uvedlo, že by si chtěli vařit sami a nakupovat si v obchodech s potravinami. Pouze necelá 3 % se dělí mezi fast-food a bistro. 44 % z dotazovaných by uvítalo polopenzi, přes 25 % stravování formou plné penze. 12 % odpovědělo, že si chtějí vařit sami – a to odpovídá odpovědím v předchozí otázce. Přes 11 % respondentů by chtělo all inclusive. Přes 7 % by z důvodu stravování v restauracích nechtělo mít zařízené žádné stravování.

Otázka č. 13 se týkala speciálních požadavků na stravování. Celých 40 % respondentů nemá žádné zvláštní požadavky na stravování. Zbýlých 60 %, kteří speciální požadavky mají, jsem přepočítala a vyšla mi následující čísla v grafu 8:

Graf 8

Zdroj: vlastní zpracování

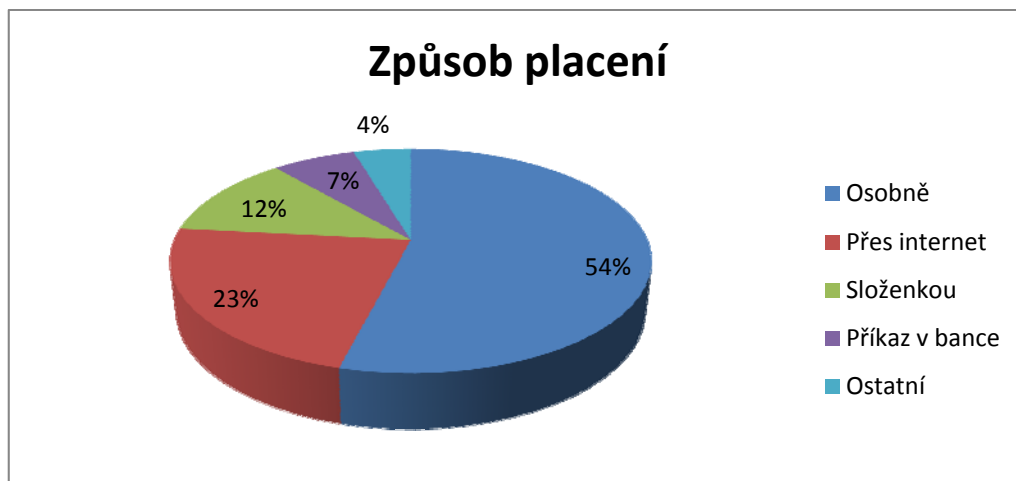
Výsledky odpovídají vybranému typu stravovacího zařízení – restauraci, kde ve většině případů je výběr z alespoň 5 jídel a nabídka regionální kuchyně. Muži většinou měli nějaký speciální požadavek na jídlo, u žen bylo velmi často označeno, že žádné speciální požadavky nepotřebují.

Otázka č. 14 zněla: jakou cenu byste byli ochotni zaplatit za jeden oběd/večeři? Přes 53 % respondentů by bylo ochotno zaplatit za oběd nebo večeři do 200,- a necelých 30 % jen do 100,-. Seniorů, kteří by byli ochotni zaplatit do 300,-, bylo jen 12 % a těch, kteří by zaplatili za jedno jídlo do 500,-, byly jen 4 procenta. Ani ne 2 % respondentů odpovědělo, že by zaplatili více než 500,-.

Otázka č. 15 zjišťovala, jak dlouhý je ideální pobyt pro seniory. 44 % respondentů považuje za ideální dobu pobytu 4 až 7 dní. Necelých 27 % by nejraději odjelo na 1 až 3 dny. Přes 13 % dotazovaných si myslí, že ideální doba pobytu je 10 dní a přes 11 % dokonce 14 dní. Tento počet dní přesáhlo pouze 5,5 % respondentů. Respondenti starší 76 let nejčastěji vybrali možnost cesty na 1 až 3 dny a čím byl nabízený pobyt delší, tím méně dotazovaných tohoto věku si jej zvolilo.

Otázka č. 16 zjišťovala způsob placení seniorů za pobyt. V grafu 9 vidíme, že nadpoloviční většina, 54 %, odpověděla, že jim nejvíce vyhovuje platit osobně. 22,7 % respondentů se vyjádřilo tak, že by chtěli platit přes internet, což opět potvrzuje to, že senioři s internetem pracují čím dál lépe. 12 % by chtělo platit složenkou, 6,7 % příkazem v bance. Zbýlá procenta se dělí mezi převod na účet z bankomatů a terminál Sazky.

Graf 9

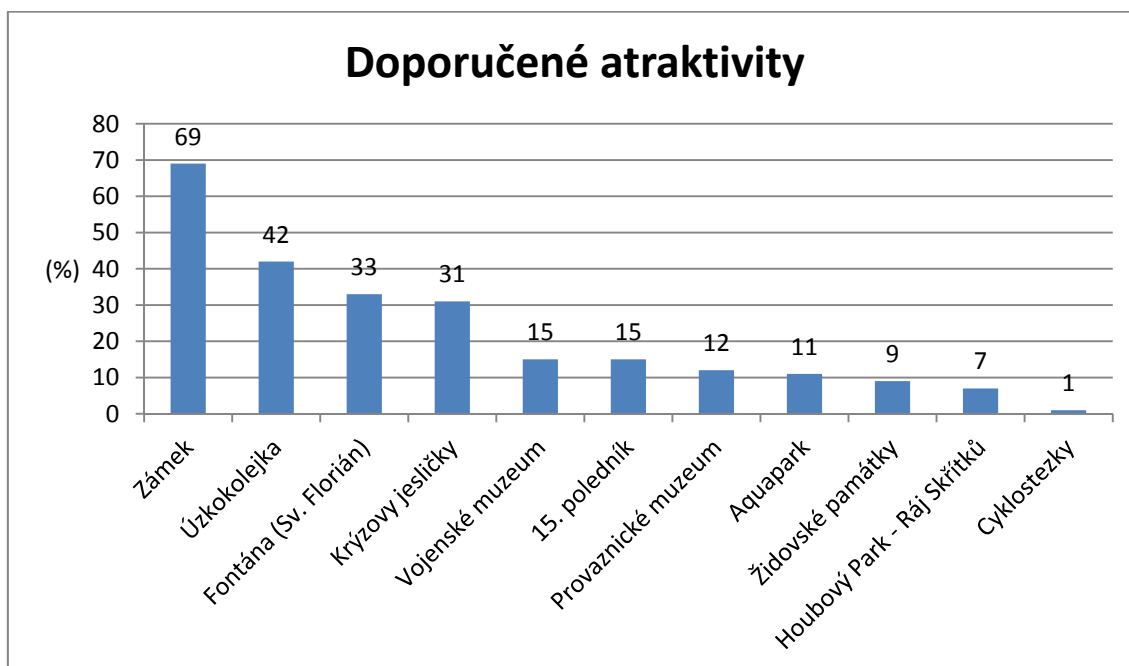

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 17 zněla: „Máte pocit, že jste dobře informovaní o možnostech cestovního ruchu v ČR?“ 43,3 % respondentů odpovědělo na otázku, zda si myslí, že jsou dobře informovaní o možnostech cestovního ruchu v České republice, že spíše ano. Jasně ano odpovědělo 28 % dotazovaných seniorů. 22 % respondentů odpovědělo spíše ne a přes 6 % ne. Dotazovaní senioři tedy z většiny mají dojem, že o cestovním ruchu v ČR ví dostatek informací.

Otázka č. 18 se týkala zajímavostí v mikroregionu a zněla „Co byste doporučili seniorům z jiných regionů při návštěvě Mikroregionu Jindřichohradecko?“ Senioři měli možnost zakroužkovat více možností, jeden respondent tuto otázku nevyplnil. Z odpovědí byl nejčastěji zaškrtnut zámek (103x, což je 69 %), který by se rozhodně měl objevit v balíčku služeb pro seniory. Následující položky jsem znázornila v grafu 10:

Graf 10

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 19 byla: „Co vás napadne konkrétně jako první, když se řekne Jindřichohradecko?“ Byla to jediná otevřená otázka v dotazníku, a to se také projevilo v tom, že téměř 15 % respondentů na ni neodpovědělo. Z těch, kteří odpověděli, jsem spočítala následující data: 21 % uvedlo zámek, takže se i v této otázce dostává tahle atraktivita na první místo. 14,8 % si vzpomnělo na krásnou a neznečištěnou přírodu. Necelých 11 % se zmínilo o likérce nebo o jindřichohradeckém Tuzemáku, často uváděném pod starým názvem Rum. Stejný počet procent měla odpověď „Vajgar“. 7,8 % respondentů uvedlo rybníky obecně. Po 5,5 % měly odpovědi s nějakým konkrétním městem Jindřichohradecka a úzkokolejka. Necelých 5 % měla obecná odpověď „památky“. Zbytek procent se dělí mezi odpovědi: CHKO Třeboňsko, Morový sloup, 15. poledník, Bílá paní, Jižní Čechy, Červená Lhota, Krýzovy jesličky, Petr Vok, Jindřichohradecký deník, Nežárka, restaurace U Šmiků, Penzion Arabela – u čarodějnic, nebo kasárny.

Odpovědi respondentů potvrzují SWOT analýzu ²⁴ Luštického & Musila (2013), kteří v silných stránkách mikroregionu týkajících se cestovního ruchu uvádí zachovalou přírodu a životní prostředí, existenci velkého počtu kulturních památek v dobrém stavu

²⁴ zhodnocení vnitřních a vnějších faktorů ovlivňujících úspěšnost organizace, určitého celku, příp. konkrétního záměru (Luštický & Musil, 2013).

a význam Jindřichova Hradce jako turistického centra mikroregionu (Luštický & Musil, 2013).

5.2. Řízené rozhovory

5.2.1. Řízený rozhovor s tajemnicí Mikroregionu Jindřichohradecko

Z rozhovoru s tajemnicí Mikroregionu Jindřichohradecko Mgr. Vilmou Szutovou, která se také stará o rozvojové programy a dotace, jsem se dozvěděla, že Mikroregion Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko sám o sobě žádné služby seniorům neposkytuje. Podle Mgr. Szutové by cestovní ruch seniorů mohl ovlivnit, a to výrazně, cestovní ruch jako takový v této oblasti. Plány do budoucna, které by se týkaly rozvoje služeb pro seniory, mikroregion v plánu nemá, a ani nebude takové plány tvořit. Dle tajemnice mikroregionu seniorům v tomto místě chybí větší seberealizace a potřebovali by náplň po celý den, aby se necítili nepotřební nebo zbyteční.

5.2.2. Řízený rozhovor – Informační středisko Jindřichův Hradec

Další odpovědi mi poskytla Bc. Denisa Plačková z Informačního střediska Jindřichův Hradec (dále i IS). Cílovou skupinou infocentra jsou především rodiny s dětmi, ale činnost zaměřuje informační středisko i na 50+. Služby přímo pro seniory IS neposkytuje, poskytuje jim ale všechny informace o dostupných aktivitách ve městě, Bc. Denisa Plačková zmiňovala především státní hrad a zámek, Muzeum Jindřichohradecka, Dům gobelínů, Muzeum fotografie a moderních obrazových médií, fontánu ve sv. Floriánu. Samozřejmě poskytuje IS seniorům informace o všech akcích a zároveň o službách, především co se týká ubytování a stravování. Na otázku, zda si myslí, že cestovní ruch seniorů může v této oblasti významně ovlivnit cestovní ruch celkově, jsem dostala podobnou odpověď jako u Mgr. Szutové, tedy ano, a právě proto se IS zaměřuje i na tuto cílovou skupinu a snahou infocentra je zvýšit návštěvnost města a celého regionu. Co se týče plánů do budoucna, zatím žádné konkrétní kroky pro rozvoj cestovního ruchu a zvýšení návštěvnosti skupinou 55+ informační středisko neplánuje. „V Jindřichově Hradci se pořádá mnoho kulturních a společenských akcí, výstav, koncertů po celý rok, ze kterých si může vybrat návštěvník jakéhokoliv věku, tedy i skupina 55+,“ uvedla Bc. Denisa Plačková. Jindřichův Hradec právě díky svému historickému a kulturnímu potenciálu přiláká mnoho návštěvníků této věkové kategorie. Podle odpovědí je patrné, že si IS nemyslí, že by seniorům v naší oblasti přímo něco chybělo. Poslední otázka se týkala vyhodnocení mého dotazníku, a sice že 43,3 %

respondentů odpovědělo na otázku, zda si myslí, že jsou dobře informovaní o možnostech cestovního ruchu v České republice, že spíše ano a jasně ano odpovědělo 28 % dotazovaných seniorů. Informační středisko s tím souhlasí, Bc. Denisa Plačková uvedla, že „mnoho seniorů navštěvuje veletrhy cestovního ruchu, kde se dozví opravdu ty nejaktuálnější informace, mohou se dotazovat na různé tipy na pěší výlety, zajímavé kulturní akce a podobně.“ V dnešní době je většina informací snadno dostupná na internetu, IS samozřejmě poskytuje informace i telefonicky, čehož využívá celá řada návštěvníků. „Turisté se mohou mnoho informací dozvědět z různých turistických magazínů a časopisů o cestování, i těch, které vychází zdarma, tedy magazíny KAM po Česku a Turistický informační magazín. Dalším informačním zdrojem pro ně mohou být televizní pořady o cestování a četba knih,“ řekla Bc. Denisa Plačková.

5.2.3. Řízený rozhovor s referentkou CK Čedok

Třetí rozhovor byl v pobočce cestovní kanceláře Čedok v Jindřichově Hradci (ul. Panská) s referentkou cestovní kanceláře Jitkou Janků. V současné nabídce se cestovní kancelář (dále i CK) zaměřuje na cestovní ruch seniorů. Na pobočce je prý velký zájem a zhruba 15 % všech prodaných zájezdů je pro seniory. CK nabízí seniorské programy tuzemské i zahraniční. Senioři dostávají slevu 25 %, u některých luxusnějších zájezdů i např. jeden výlet v rámci zájezdu zdarma. Na rozdíl od předchozích dvou dotazovaných zástupkyň CK uvedla, že cestovní ruch seniorů spíše nemůže ovlivnit cestovní ruch obecně ve vymezené oblasti. Poptávka seniorů prý nepřevyšuje zájem jiných kategorií zákazníků, ani „počet vyhledávaných destinací tímto segmentem zákazníků v dané oblasti není nijak významný“. K plánům do budoucna se paní Janků vyjádřila, že v současné době zůstává stávající nabídka produktů a seniorského programu, která naplňuje poptávku, a není tedy potřeba do budoucna něco měnit. Čedok se v rámci své nabídky na oblast Jindřichohradecka konkrétně v rámci tuzemské nabídky nezaměřuje. Ptala jsem se, zda jsou toho názoru, že by měl pro seniory smysl celoroční produkt. Paní Jitka Janků odpověděla, že spíše ne. „Senioři z nabídky vyhledávají méně náročné sezónní zájezdy a zájezdy ze seniorského programu.“

5.2.4. Řízený rozhovor v Domově seniorů Jindřichův Hradec

V Domově seniorů Jindřichův Hradec (Otín 103) jsem se dotazovala vedoucího domova Ing. Jiřího Kubáta. Na otázku, zda s klienty podnikají nějaké aktivity, které se týkají cestovního ruchu, mi odpověděl, že v podstatě ne. Klientům Domova seniorů to

neumožňuje jejich zdravotní stav. Schopni samostatného pohybu jsou pouze dva klienti. Proto ani nemají zájem o cestování. Domov ještě zhruba před 5 lety, kdy klienti byli schopni samostatného pohybu a se zájmem, organizoval návštěvy divadelních představení v Jindřichově Hradci nebo výstavy květin nebo obrazů v blízkém okolí. Poslední otázka se týkala výsledků z dotazníku, a konkrétně zněla: „Nejvíce (přes 32 %) respondentů v dotazníku odpovědělo, že si vybírá pobyt díky doporučení od známých nebo příbuzných, na druhém místě se umístil internet. Jaký je váš názor na stav práce seniorů s internetem? Je možné tomuto segmentu poskytovat informace právě pomocí internetu?“ Odpovědi mi bylo, že aktivní senioři jsou schopni poměrně snadno pracovat s internetem i po velmi krátké době. Většina dnes buď sama, nebo s pomocí rodiny a známých vyhledává i informace právě o Domově seniorů a případném umístění do něj, pokud o to mají zájem. V domově je v rámci volnočasových aktivit možnost pro seniory pracovat s internetem a vyhledávat informace, pokročilí zájemci s internetem pracují sami, je zde k dispozici i pomoc pečovatelek. Domov je vybaven kulturní místností vybavenou počítačem s přístupem k internetu. Z toho vyplývá, že je tedy možnost poskytovat jim informace pomocí internetu.

5.2.5. Řízený rozhovor v Domě s pečovatelskou službou

Z důvodu zdravotního stavu klientů v Domově seniorů mě pan Ing. Kubát odkázal na Dům s pečovatelskou službou v Jindřichově Hradci. Tam jsem hovořila s vedoucí střediska pečovatelské služby paní Zdeňkou Snížkovou. V domě žádné hromadné akce cestovního ruchu nepořádají, záleží tam jen na individuálním rozhodnutí klienta a jeho zdravotním stavu. Ve většině případů klienti domova nemají zájem o cestování. Zájem spíše mají o společenské akce v rámci domova, které jsou nepravidelné. Domov klientům žádné nabídky k cestování nezprostředkovává, jelikož většina jich je soběstačných, a tuto činnost nijak významně nevyhledávají. Na závěr jsem položila stejnou otázku jako v Domově seniorů, která se týkala používání internetu. V rámci Domu s pečovatelskou službou pracují s internetem pouze senioři, kteří si hradí připojení k síti, a ti zvládají práci s internetem velmi dobře. Práci seniorů s internetem dům podporuje, jak řekla paní Snížková, proběhl i projekt Manipulace s PC a práce s internetem. Vyplývá z toho, že seniorům je možno snadno poskytovat informace pomocí internetu.

5.2.6. Shrnutí řízených rozhovorů

I přesto, že cestovní ruch seniorů by mohl výrazně ovlivnit cestovní ruch obecně, a tím i příjmy, v dané oblasti, Mikroregion Jindřichohradecko ani jeho informační centrum služby přímo seniorům neposkytují, a ani to nemají v plánu. Informační centrum se snaží zaměřit svou činnost i na tuto cílovou skupinu, ale žádné konkrétní plány nemá. Oproti tomu cestovní kancelář Čedok služby seniorům poskytuje a je si vědoma toho, že zájem o tyto služby je velký. Na rozdíl od IS a tajemnice mikroregionu si ale myslí, že cestovní ruch seniorů výrazně neovlivní cestovní ruch v oblasti. Domov pro seniory vzhledem ke zdravotnímu stavu klientů ani nemá šanci se zaměřovat na cestovní ruch. Dům s pečovatelskou službou naopak tuto možnost má, ovšem klienti se cestovním ruchem zabývají spíše individuálně. Od obou organizací mám informace, že seniorům je možné snadno poskytovat informace prostřednictvím internetu.

6. Návrhy a opatření pro další možný rozvoj cestovního ruchu pro zkoumaný segment

Již jsme se dozvěděli, že velká část seniorů v rámci svých finančních možností cestuje po České republice, a ráda, proto je také dnes trendem cestovní ruch seniorů. Vzhledem k tomu, že seniorům dle dotazníkového šetření záleží na sociálním zařízení a na dobrém přístupu k WC, navrhla bych zvýšit z rozpočtu města počet veřejných WC v Jindřichově Hradci. V okolních obcích a městech regionu by veřejné WC nebylo efektivní. Díky vlastnímu pozorování mohu říct, že mezi poskytovateli služeb v mikroregionu by měla být lepší komunikace, která by zajišťovala lepší návaznost poskytovatelů na aktivity a atraktivitu oblasti.

V následující části práce jsem se pokusila navrhnout řešení, která se týkají přizpůsobení se podniků ubytovacích, stravovacích a informačních služeb segmentů seniorů.

6.1. Ubytovací služby

Ze zjištěných skutečností plyne, že významným kritériem výběru konkrétního zařízení je cena. Z odpovědí lze říci, že si někteří senioři rádi připlatí za kvalitní ubytovací služby, protože při pobytu velmi často mají nějaké zvláštní požadavky. Požadují určité pohodlí v ohledu na svůj věk. Samozřejmostí by v každém ubytovacím zařízení mělo být vlastní sociální zařízení. Ve všech ubytovacích zařízeních by podle mě měly být propagační prostředky Mikroregionu Jindřichohradecko, kde by se návštěvníci dozvěděli o kulturních a přírodních památkách daného místa a jiných atraktivitách, o akcích, aktivitách a dalších možnostech, které jsou vhodné pro seniory. Především hotely a penziony by měly být uzpůsobeny na návštěvy starých lidí, a to třeba i ve věku nad 76 let. Výhodou ve vztahu k cestování seniorů mají ubytovací zařízení na klidných místech, proto by se zařízení v hlučnějších nebo rušnějších částech města nebo obce měla snažit zamezit co nejlépe hluku v interiéru a pokusit se jednat třeba i se samosprávou města či obce o možném řešení eliminace hluku v bezprostřední blízkosti ubytovacího zařízení. Velkou výhodou má určitě ubytovací zařízení, které má ve svém objektu bazén, ten je pro seniory významnou předností. I přesto, že z mého dotazníkového šetření nevychází bezbariérový přístup a výtah na prvních místech, z vlastního pozorování mohu vyvodit, že je nevýhodou z hlediska seniorů velké množství schůdků a vyvýšení v ubytovacím zařízení.

6.2. Stravovací služby

Mnoho starších lidí trpí určitými nemocemi, jako je například diabetes. Z toho důvodu je důležité přizpůsobovat nabídku jídel a nápojů pro seniory. I v případě stravování je důležitým kritériem cena, jak jsme se dozvěděli ze zhodnocení dotazníků. Senioři jsou ochotni si připlatit za kvalitnější služby, v případě stravovacích služeb ale většinou, dle mého šetření, odmítají zaplatit více než 300,- za jednu večeři či oběd. Zvláště restaurace by se měly zaměřit zčásti na stravování pro seniory, mít pro ně vymezena místa v klidné části zařízení, která budou pro staré lidi kdykoliv k dispozici, aby nemuseli dlouze hledat místo nebo na něj čekat. Ubytovací zařízení, které nabízí i stravovací služby, by měla mít výběr z alespoň 5 jídel a převážně regionální kuchyni.

6.3. Informační služby

Další návrhy pro lepší cestování starých lidí se týkají informačních služeb a komunikace se seniory. Senioři mají dojem, že jsou celkem dobře informovaní, takže stávající způsob komunikace s nimi je pravděpodobně správný. Jelikož, jak jsme zjistili z dotazníku i řízených rozhovorů, senioři umí pracovat s internetem a pracují s ním často, je možné jim informace poskytovat touto cestou. Rozhodně by bylo výhodou vytvoření stránek pro seniory týkajících se Mikroregionu Jindřichohradecka. Stránky by měly být přehledné, jednoduše rozdělené a měla by se tam objevit i možnost vkládání názorů a zkušeností uživatelů a návštěvníků mikroregionu.

V domovech pro seniory, v domech s pečovatelskou službou, ale také v různých klubech seniorů by měly být vyvěšeny informace na informační tabuli nebo nástěnce, které by upozorňovaly na možnosti cestování a na nabídku aktivit a atraktivit pro klienty. Myslím si, že by bylo zajímavé a přínosné rozeslat do různých seniorských domovů, pečovatelských domů a klubů po České republice propagační prostředky, například to může být forma letáku, aby byly vyvěšeny na nástěnkách a tabulích a lákaly klienty a obyvatele k návštěvě Mikroregionu Jindřichohradecka. K mé práci je jako příloha 5 přiložen návrh na leták velikosti A5. Tuto velikost jsem zvolila z toho důvodu, aby bylo možno jej vyvěsit na nástěnku i menší velikosti, zároveň jsem ho zpracovala tak, aby upoutal pozornost mezi ostatními informačními prostředky. Potisk bych nechala udělat na křídový papír, hlavně z toho důvodu, že by se letáky posílaly poštou a visely by na nástěnkách bez nějakého ochranného materiálu. Na propagační prostředek jsem použila obrázky ze zdrojů: Vlastimil Vozka (n. d., upraveno),

www.jh.cz (2014, upraveno), www.newgo.cz (2011 – 2014, upraveno), klon2v (n. d., upraveno). S těmito autory a zdroji bych musela samozřejmě řešit autorská práva a žádat o povolení použití jejich fotek na leták. Cena za distribuci jednoho letáku by byla cca 18,- Kč (kolem 4,- za tisk jednoho letáku, při výtisku většího množství jsou obvyklé slevy; 13,- za posláni Českou poštou; kolem 0,70 za obálku velikosti C5).

6.4. Návrh produktu

Rozhodla jsem se na základě získaných informací navrhnout produkt cestovního ruchu pro seniory v oblasti Mikroregion Jindřichohradecko. Balíček služeb se nebude poskytovat celoročně. Avšak vzhledem k možnosti seniorů cestovat mimo hlavní sezónu, navrhuji produkt tak, aby se pokryly výkyvy poskytovatelů služeb mimo hlavní sezónu. Co se tedy týče doby, v mém návrhu se bude jednat o měsíc duben. Doba pobytu bude 4 dny a 3 noci, čímž můžu vyhovět jak seniorům nad 76 let, tak i mladším. Pobyt bude orientovaný do venkovského prostředí z toho důvodu, že vybraná oblast je typicky venkovskou oblastí. Po celou dobu pobytu bude seniorům k dispozici průvodce. Ten poskytne návštěvníkům své telefonní číslo pro případ potřeby. Z analýzy mikroregionu (viz 4. kapitola) jsem vybírala vhodné atraktivitu i aktivity, ubytování a stravování a další služby.

Hosté budou ubytováni v centru mikroregionu – Jindřichově Hradci. Původně byl v plánu jeden ze 6 hotelů ve městě, bohužel hotely nesplňovaly požadavky seniorů, především co se týče ceny. Doporučila bych všem hotelům do svých ceníků zahrnout slevy pro seniory. Zvolila jsem tedy penzion Gentleman, který sídlí v Jarošovské ulici v centru města. Penzion má dvou, tří a čtyřlůžkové pokoje, na každém z nich je požadované sociální zařízení, lednička, TV i wifi. Penzion má vlastní parkoviště, součástí je i dobrá restaurace. V objektu se nachází bazén, který senioři upřednostňují, dále sauna, vířivka, horolezecká stěna a spinning (www.restauracegentleman.cz, 2013). Respondenti mého dotazníku by nejraději měli přímo v ubytovacím zařízení restauraci, což je v tomto případě splněno. Jelikož by návštěvníci měli zájem o polopenzi, s restaurací by se domluvily snídaně formou švédských stolů, které by neměly být problém vzhledem k tomu, že penzion i restaurace jsou v jednom objektu, a večeři by si senioři vybírali z minutek dopředu, aby nemuseli na večeři dlouho čekat. Pokud by někdo měl zájem i o oběd, může si samostatně vybrat z 8 jídel poledního menu nebo z minutek. Co se týká dopravy, do cílového místa, v tomto případě do Jindřichova Hradce, se návštěvníci přepraví sami a na vlastní náklady. Pokud přijedou autem, mají

možnost ho zaparkovat přímo u penzionu a dál se i po oblasti pohybovat automobilem. Spíše se ale budu přiklánět k chůzi jako pohybu po cílovém místě.

Dostáváme se k programu. Programy denně nebudou udány přesně na minuty, bude záležet na počasí, domluvě a na základě individuálních možností seniorů. Pobyt bude začínat v pondělí, opět z důvodu pokrytí výkyvů, kdy o víkendu je větší šance penzion obsadit jinými segmenty, než jsou senioři.

Pondělí: Po příjezdu v rozmezí od 10:00 do 12:00 se hosté ubytují v penzionu, seznámí se s ním a s okolním prostředím. Budou mít čas na pročtení jídelního lístku a vyberou si večeře na každý den. Následně budou seznámeni s atraktivitami a aktivitami oblasti a také s programem. Volný čas budou mít návštěvníci až do cca 14:30, kdy sami mohou navštívit nějaké památky, projít se po okolí, nebo využít nabídku penzionu a zajít do sauny nebo vířivky. Následovat bude návštěva Plaveckého bazénu, kam se návštěvníci přepraví svými auty nebo jednoduše městskou hromadnou dopravou. V 17:00 se návštěvníci vrátí zpátky do penzionu a v 18:00 půjdou na večeři. Po zbytek večera mají hosté vlastní zábavu.

Úterý: Senioři po snídani vyrazí na železniční stanici a cca v půl desáté se vydají na výlet jindřichohradeckou úzkokolejkou směr Nová Bystřice přes spoustu krásných obcí, které si mohou prohlédnout. Jelikož ještě v tomto období nejedí parní lokomotiva, budou se muset senioři spokojit s motorovým vláčkem, ovšem je důležité je upozornit na možnost jízdy v sezóně parní lokomotivou. Je to lákadlo hlavně pro seniory, kteří chtějí cestovat se svými vnoučaty. Účastníci vystoupí v Kunžaku, kde se mohou občerstvit, a pěšky dojdou do Kaprouna pěknou přírodou. Tam si prohlédnou pomník Járy Cimrmana a vyslechnou si historku. Odpoledne z Kaprouna budou pokračovat úzkokolejkou až do Nové Bystřice, odkud se vrátí zpátky do Jindřichova Hradce a půjdou na večeři. Po večeři bude společenský večer s kvízy a reprodukovanou hudbou, v příznivém počasí venku pod přístřeškem. Během večera se senioři seznámí s dalšími možnostmi, doporučeními a akcemi v mikroregionu, například v době hlavní sezóny.

Středa: Tento den bude plný památek, hned po snídani se návštěvníci pěšky vydají na Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec, kde je bude čekat trasa C a prohlídka Černé věže (viz příloha 3). Pěšky se po prohlídce přemístí senioři starým městem na Aquashow do Centra sv. Floriána, o kterou by neměli v žádném případě přijít, a tam dostanou 2 hodiny na to, aby se občerstvili a prohlédli si individuálně centrum města.

Cestou zpátky se přes 15. poledník vydají návštěvníci do Muzea Jindřichohradecka, kde v první řadě mohou vidět známé Krýzovy jesličky. Cestou z muzea zpět do penzionu navštíví ještě náměstí, kde si prohlédnou Nežáreckou bránu, Langrův dům a starou radnici. V restauraci Gentleman je již bude čekat večeře a po ní bude zprostředkována beseda Mgr. Vladislava Buriana o historii letectví a Muzeu letectví v Deštné.

Čtvrtek: Poslední den bude dřívější snídaně, následně se senioři přesunou na autobusové nádraží, odkud linkovým autobusem po osmé hodině pojedou do Deštné. Tam se senioři podívají do místní knihovny, která je velmi úspěšná a ve které pracují dvě nejstarší knihovnice na okrese Jindřichův Hradec. Dále si prohlédnou kamenný most, Provaznické muzeum a Kostel svatého Ottona, dostanou samozřejmě čas na občerstvení v jakémkoliv ze stravovacích zařízení v Deštné a také možnost si prohlédnout např. Letecké muzeum, o kterém měli předchozí den přednášku. Zpátky se pojede také linkovou dopravou. Tím pobyt skončí, senioři si sbalí a opustí penzion. V případě zájmu se mohou s provozovatelem penzionu individuálně domluvit na prodloužení pobytu. Pro ty, kteří dorazili do místa pobytu vlastním autem, bude doporučením udělat si na zpáteční cestě zastávku na čerpací stanici FRUKOIL, která bývá pro návštěvníky zajímavostí.

6.5. Kalkulace

Cena balíčku služeb by měla být za zvýhodněnou cenu pro seniory, levnější, než má běžný občan. Dalo by se také uvažovat nad sponzorskými dary, například od města Jindřichův Hradec, který by tím podpořil rozvoj cestovního ruchu v oblasti, a tím i ekonomický rozvoj.

Ubytování/noc	500,-
Stravování: večeře/den	140,-
snídaně/den	50,-
Průvodce zájezdu	7 500,-/pobyt => bude rozděleno podle počtu účastníků
Vstupné do bazénu	85,-/2 hod. při věku nad 70 let
	140,-/2 hod pod 70 let
	anebo 10,- sleva na každou osobu v organizované skupině
Úzkokolejka	37,- (se seniorskou slevou 50 %)
Zámek	75,- (nad 65 let)
	115,- (do 65 let)

Muzeum	40,- (sleva pro důchodce)
Cesta autobusem	46,-
Celkem	2 193,- základ stejný pro všechny věkové kategorie + poměrná část ze 7 500,- + vstupné do bazénu 85 – 140,- + vstupné na zámek 75 – 115,-

6.6. Způsoby prodeje a komunikace

Mezi seniory jako potenciálními zákazníky, organizátory a zprostředkovateli pobytu se bude komunikovat především prostřednictvím webových stránek. Dále by se mohlo jednat o různé elektronické i tištěné propagační materiály, kde by mohla být označena náročnost návštěvy určité atraktivity apod., bylo by vhodné viditelně oddělit či označit, co je vhodné pro seniory a co není. Mělo by být umožněno, aby senioři mohli za pobyt platit osobně, to znamená například komunikaci mezi různými informačními centry, cestovními kancelářemi a podobnými organizacemi, kam by senior osobně donesl hotovost a ta jistá instituce převedla částku na účet zprostředkovatele pobytu. Organizátoři či zprostředkovatelé pobytu v Mikroregionu Jindřichohradecko by svůj produkt měli nabídnout cestovním kancelářím či agenturám, popřípadě i informačním centřům po celé České republice pro ty seniory, kteří si pobyt nevybírají na internetu, ale přímo v organizacích či katalozích cestovních kanceláří. Propagaci produktu i oblasti obecně bych uskutečňovala také v magazínu KAM po Česku a v Turistickém informačním magazínu, na což mě přivedla Bc. Denisa Plačková z informačního centra.

7. Závěr

Tématem mé bakalářské práce bylo Služby cestovního ruchu pro seniory a možnosti jejich dalšího rozvoje v oblasti Mikroregion Jindřichohradecko. Na počátku práce jsem nastudovala odbornou literaturu a další prameny, které byly teoretickým základem pro mou práci, a sepsala jsem přehled řešené problematiky, kde vysvětluji pojmy, které se týkají cestovního ruchu seniorů. Zdůvodnila jsem význam cestovního ruchu seniorů a poukázala na potřeby, které senioři mají. Tím jsem splnila jeden z cílů této práce. Na téma cestovního ruchu seniorů je jen omezený počet literatury a dalších zdrojů a nikdo se přímo této problematice moc nevěnuje. Proto se musí čerpat i z jiných oborů, jako je například sociologie nebo marketing. Je škoda, že na toto téma není téměř žádná studie, protože segment seniorů je velice perspektivní a patří mezi nejrychleji rostoucí segmenty cestovního ruchu. Stárnutí populace je dnes velice významným demografickým trendem, který výrazně ovlivňuje situaci v cestovním ruchu a který nesmíme vnímat jako ohrožení, ale jako výzvu. Seniors je zapotřebí chápat na trhu cestovního ruchu jako zajímavou cílovou skupinu, která do budoucna ještě poroste a bude aktivnější a vitálnější. Docela často se totiž můžeme setkat s tím, že staří lidé jsou zanedbáváni a takzvaně odsunuti na druhou kolej. Konkurenceschopnější budou ty oblasti a organizace, které zareagují na zmíněné změny včas a segmentu seniorů se budou věnovat a komunikovat s ním. Jelikož cestovní ruch přispívá k rozvoji oblastí, bude tato činnost i ekonomickým přínosem. Po sestavení literárního přehledu jsem se zaměřila na vymezení zkoumaného území a jeho analýzu. Název mikroregionu naznačuje, že se jedná o oblast okolo jeho centra – Jindřichova Hradce. Atraktivita jsou rozmístěny nerovnoměrně, neboť jsou nejvíce soustředěny ve městě Jindřichův Hradec. Podobně je to s ubytovacími a stravovacími zařízeními. Mikroregion oplývá velkým množstvím kulturně-historických atraktivit v dobrém stavu a krásnou a zachovalou přírodou. Formou dotazníkového šetření jsem provedla výzkum mezi seniory a dále se mi podařilo pomocí řízených rozhovorů zjistit informace u odborníků z oblasti cestovního ruchu a péče o seniory. Původně jsem v plánu měla dva řízené rozhovory, nakonec se mi jich ale v návaznosti na sebe a na vlastní pozorování povedlo provést pět. Provádění dotazníkového šetření a řízených rozhovorů pro mě mělo i jinou přidanou hodnotu, zjistila jsem, že umím jednat s lidmi a nepůsobím na ně nepříjemně. Byla provedena syntéza získaných informací a výsledků terénního šetření, vlastního pozorování a praxe, a na jejím základě byly zpracovány návrhy na zlepšení situace ve

vybrané oblasti. Mezi ně patřilo vylepšení situace s veřejným WC, zlepšení situace se sociálním zařízením a propagačními prostředky v ubytovacích zařízeních, dále tam patřily pokusy o eliminaci hluku v ubytovacích zařízeních, opatření se týkala i míst pro seniory ve stravovacích zařízeních a možnosti výběru z pěti a více jídel. Dalším opatřením bylo zřízení webu Mikroregionu Jindřichohradecka a návrh letáku k propagaci tohoto mikroregionu v domovech důchodců, domech s pečovatelskou službou nebo klubech seniorů. Posledním byl návrh produktu pro seniory. Přínos z investice do nového veřejného WC by byl takový, že se nebudou tvořit fronty a byl by zajištěn větší komfort pro návštěvníky. Ti budou spokojenější a nebudou se zdržovat hledáním WC po městě, které nemusí dobře znát. Zlepšení stavu ubytovacích zařízení by zajistilo delší a častější pobyty seniorů, pokud by byli spokojeni, tak také ústní reklamu pro poskytovatele ubytování u ostatních návštěvníků. Stejně tak to platí u stravovacích zařízení, spokojený zákazník znamená větší příjmy v oblasti. Všechna tato opatření se ovšem neobejdou bez propagace a informačních služeb. Vytvoření webových stránek mikroregionu by zajistilo ještě lepší informovanost potenciálních návštěvníků oblasti, kteří by si mohli svoji návštěvu dopředu naplánovat a zajistit. Zároveň by pro ně byla velkým přínosem možnost se od ostatních návštěvníků dozvědět recenze, doporučení a ostatní zajímavé informace. Distribuce propagačního prostředku, letáku, po České republice by rozhodně přivedla do mikroregionu nové návštěvníky a zvýšila povědomí o oblasti. Tato všechna opatření včetně návrhu nového produktu pro seniory by měla přínosy jak pro seniory samotné, tak také pro poskytovatele služeb (podnikatele) a mikroregion jako takový. Poskytovatelé služeb by měli větší příjmy a pokryli by pravděpodobně své výkyvy mimo hlavní sezónu a mimo víkendy. Tím by mohli nadále své služby i zařízení rozvíjet a přizpůsobovat aktuálním požadavkům návštěvníků. Senioři by byli spokojenější a oblast by navštěvovali častěji, byla by naplněna jejich touha po poznání a kulturních zážitcích, po pobytu v krásné a čisté krajině. Segment seniorů by se také necítil osamocený a zbytečný, pokud by se mu poskytovaly speciální služby a poskytovatelé služeb se jim věnovali. Nejen poskytovatelé služeb v cestovním ruchu, ale i ostatní podniky a podnikatelé by v návaznosti na větší příliv seniorů do oblasti zaznamenali vyšší výnosy. Do oblasti Mikroregionu Jindřichohradecko by tak přitékaly peníze, díky tomu by se služby na území mohly dále vyvíjet, zvýšila by se i zaměstnanost. Vyšší příjmy by znamenaly i přebytky v rozpočtu mikroregionu, a tak by se peníze daly investovat do dalších projektů, například do dopravní infrastruktury. Rovněž by se zvýšení návštěvnosti

projevilo pravděpodobně i rozšířením ústní reklamy mezi účastníky cestovního ruchu. Myslím si, že je zde velký prostor pro to, aby se někdo této studii dále věnoval a rozvedl ji, například jako diplomovou práci. Závěrem mohu prohlásit, že bylo dosaženo vytyčených cílů práce. Navržením možností pro další zlepšení služeb pro seniory ve vymezené oblasti jsem splnila cíl hlavní.

I. Summary and keywords

The topic of my bachelor thesis was Tourism services for seniors and possibilities for further development in area Mikroregion Jindřichohradecko. At the beginning I studied some professional literature and other sources, which were the theoretical basis for my thesis, and I wrote the summary of solving issue. It is used for explanation of terms, which are relating to tourism of seniors. The segment of seniors is very perspective and it ranks among fast-growing segments of tourism. The ageing of population is very important demographic trend today. It distinctively leads the situation in tourism and we must understand it as a challenge, not as a threat. Seniors are attractive target group in the tourism market. We often can see that old people are uncared-for. More competitive will be the areas and organizations, which will react to the mentioned changes in time and which will communicate and go in for segment of seniors. Because the tourism contributes to the development of areas, this activity will be economic contribution too. After making up the literature outline I focused on demarcation of the surveyed area and its analysis. Town Jindřichův Hradec is natural centre of the region. Interests are irregularly dislocated, because these are in Jindřichův Hradec most. It is similarly with the accommodation and catering facilities. Mikroregion Jindřichohradecko abounds with the big quantity of sights and with the beautiful nature. I did a questionnaire research among seniors and with help of interviews I was finding out information at experts from tourism and senior welfare. On basis of acquired information and results were treated proposals to improvement of situation in the selected area. It contains for example new public rest room, promotional means in accommodation, elimination of noise near hotels or private hotels, cheaper services, creation of web site of Mikroregion Jindřichohradecko. I have created a leaflet to distribution around the Czech Republic, for example to the retirement home. Finally I have made a suggestion of new product for seniors. All precautions should have contributions for seniors, for service providers and also for Mikroregion Jindřichohradecko. Service providers should have bigger incomes and they should cover the seasonal swings. Seniors would be more satisfied and they would visit the area more frequently. Segment of seniors wouldn't also feel isolated. Not only tourism service providers, but also other companies would register bigger incomes following the bigger tide of seniors to the area. To Mikroregion Jindřichohradecko would flow money, thanks to this services in this territory could further develop, the employment would ratchet up. Higher incomes would mean also

surplus money in budget of Mikroregion Jindřichohradecko, thus money could be invested to another projects. The raising of attendance would probably also surface by extension of verbal promotion among trippers. I guess here is the great scope to dwell on this study and to develop this topic, for example as a dissertation. I can declare I achieved end of this thesis.

Keywords: senior, Mikroregion Jindřichohradecko, service, tourism, ageing of population, tourism product, senior tourism, need.

II. Seznam použitých zdrojů

- Attl, P., & Nejd, K. (2004). *Turismus I*. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, Katedra hotelnictví.
- Beránek, J. & Kotek, P. (2007). *Řízení hotelového provozu* (4. vyd.). Praha: MAG Consulting.
- Beránek, J. (2004). *Provozujeme pohostinství a ubytování*. Praha: MAG Consulting s.r.o.
- CzechRepublic. (2014). Dostupné z: <http://czech.republic.cz/>
- Čertík, M. a kol. (2001). *Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení* (1. vyd.). Praha: OFF.
- Daňková, A. (2010). *Jindřichův Hradec: jedno z našich NEJ měst ukrývá spletený 15. poledník*. Dostupné dne 14. 3. 2014 z Cestování: iDNES.cz
http://cestovani.idnes.cz/jindrichuv-hradec-jedno-z-nasich-nej-mest-ukryva-spleteny-15-polednik-1ij-/tipy-na-vylet.aspx?c=A100820_161830_igcechy_tom
- Deštná: *Oficiální stránky města*. (2006 – 2014). Dostupné dne 3. 4. 2014 z <http://www.destna.cz/>
- Doporučení upravující základní ukazatele pro kategorizaci hostinských a ubytovacích zařízení*. (1999 - 2011). Dostupné dne 11. 3. 2014 z Cestovní ruch:
<http://www.cestovni-ruch.cz/kategorizace/doporuceni.htm>
- Europeans and Tourism - Autumn 2009* (2009). [Analytical Report]. European Commission. Dostupné dne 28. 12. 2013 z http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_281_en.pdf
- Fruko-Schulz, s.r.o.* (2012). Dostupné z <http://www.fruko.cz/>
- GEO portal* (2010 – 2013). Dostupné dne 17. 3. 2014 z <http://geoportal.gov.cz/web/guest/map?openNode=Geographicalnames&keywordList=inspire>
- Goeldner, Ch. R. & Ritchie, J. R. B. (2009). *Tourism principles, practices, philosophies*. Hoboken, N.J.: John Wiley.
- Google: Maps* (2014). Dostupné z <https://maps.google.cz/maps>

- Grand Hotel Černý Orel* (2014). Dostupné dne 2. 4. 2014 z <http://www.grandhotelcernyorel.cz/index.php?nid=8562&lid=cs&oid=1715139>
- Greenways.cz.* (1998 – 2013). Dostupné dne 2. 4. 2014 z <http://www.greenways.cz/>
- Gúčik, M. (2000). *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ekonomická fakulta.
- Gúčik, M., Malachovský, A., Maráková, V., Patúš, P., Pompurová, K., Pěč, J., & Šmardová, L. (2012). *Manažment cieľového miesta cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta.
- Hesková, M., Beránek, J., Dvořák, V., Novacká, L. & Oriška, J. (2011). *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy* (2., upr. vyd.). Praha: Fortuna.
- Hochmanová, L. (2014). *Jindřichův Hradec promění starou radnici na galerii a centrum animovaného filmu*. Dostupné dne 29. 3. 2014 z http://www.rozhlas.cz/cb/zpravodajstvi/_zprava/jindrichuv-hradec-promeni-starou-radnici-na-galerii-a-centrum-animovaneho-filmu--1318427
- Holý, T. (2008). *Na zahraniční zájezdy jezdí stále více důchodců*. Dostupné dne 30. 12. 2013 z <http://www.novinky.cz/cestovani/147158-na-zahranicni-zajezdy-jezdi-stale-vice-duchodcu.html>
- Horner, S. & Swarbrooke J. (2003). *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb*. Praha: Grada.
- Charakteristika okresu Jindřichův Hradec* (2012). Dostupné dne 21. 3. 2014 z Český statistický úřad http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_jh
- Chloubová, H. (2005). Změny potřeb ve stáří. *Zpravodaj ústavů sociální péče*, 22-23. Dostupné dne 30. 1. 2014 z http://zpravodaj.marcom-praha.cz/zpr_0502/pdf/22-24.pdf
- Jednotlivci používající internet, vývoj v letech 2006 až 2011*. (2011). Dostupné dne 7. 2. 2014 z Český statistický úřad [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/500043D78B/\\$File/97011117.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/500043D78B/$File/97011117.pdf)
- Jeřábek, H. (1992). *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Carolinum. Dostupné dne 15. 4. 2014 z <http://www.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/jerabek3/>
- JHMD - tak trochu jiná dráha* (2014). Dostupné z <http://jhmd.cz/>

Jihočeský kraj zkontroluje stav silnic v kraji (2011). Dostupné dne 2. 4. 2014 z <http://jindrichuv-hradec.regiony24.cz/13-125774-jihocesky-kraj-zkontroluje-stav-silnic-v-kraji>

Jindřichův Hradec. (2011). Dostupné dne 9. 4. 2014 z Jindřichův Hradec: městské informační centrum
<http://infocentrum.jh.cz/galerie/obrazky/imager.php?img=210160&x=388&y=508&hash=782d005c3dc94ff952f227c4381bbde7>

Jindřichův Hradec: Městské informační centrum (2011). Dostupné z <http://infocentrum.jh.cz/>

Jindřichův Hradec: městské informační centrum (2011a). Dostupné dne 19. 3. 2014 z <http://infocentrum.jh.cz/cs/historie-a-pamatky/sakralni-pamatky-a-vyznamne-historiske-stavby/pivovar-a-mlyn.html>

Jindřichův Hradec: městské informační centrum (2011b). Dostupné dne 19. 3. 2014 z <http://infocentrum.jh.cz/cs/historie-a-pamatky/sakralni-pamatky-a-vyznamne-historiske-stavby/langruv-dum-na-namesti-miru-cp-138-a-139.html>

Jindřichův Hradec: městské informační centrum (2011c). Dostupné dne 19. 3. 2014 z <http://infocentrum.jh.cz/cs/galerie-a-muzea/muzea/provaznicke-muzeum-v-destne-u-jindrichova-hradce.html>

Jindřichův Hradec: městské informační centrum (2011d). Dostupné dne 19. 3. 2014 z <http://infocentrum.jh.cz/cs/galerie-a-muzea/muzea/muzeum-fosilii-v-roseci.html>

Jindřichův Hradec: městské informační centrum (2011e). Dostupné dne 19. 3. 2014 z <http://infocentrum.jh.cz/cs/sport-a-relaxace/rybarendi.html>

Jindřichův Hradec: městské informační centrum (2011f). Dostupné dne 19. 3. 2014 z <http://infocentrum.jh.cz/cs/sport-a-relaxace/vodactvi.html>

Jindřichův Hradec: městské informační centrum (2011g). Dostupné dne 19. 3. 2014 z <http://infocentrum.jh.cz/cs/sport-a-relaxace/pesi-turistika/>

Jindřichův Hradec: Oficiální stránky města (2011). Dostupné z <http://www.jh.cz/cs>

Jízdní řády: iDNES (2014). Dostupné dne 29. 3. 2014 z <http://jizdnirady.idnes.cz/jindrichuvhradec/spoje/>

- Kačerová, E. (2013a). *Vývoj obyvatelstva České republiky 2012: Obyvatelstvo podle věku a rodinného stavu*. Dostupné dne 27. 12. 2013 z <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/D60022056F/>
- Kačerová, E. (2013b). *Vývoj obyvatelstva České republiky 2012: Populační vývoj v krajích*. Dostupné dne 27. 12. 2013 z Český statistický úřad [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/D600220572/\\$File/400713a8.doc](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/D600220572/$File/400713a8.doc)
- Kalendář akcí* (2014). Dostupné dne 4. 4. 2014 z Jižní Čechy <http://www.jiznicechy.cz/cs-CZ/kalendar-akci,21124.html>
- Kamrádková, K. (2011). *Průzkum práce seniorů s počítačem a Internetem*. Dostupné dne 4. 2. 2014 z <http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus112/kamrad.htm>
- Kasper, M. (Cartographer). (2011). *Toulky Jindřichohradeckem: Na kole Jindřichohradeckem*. Jindřichův Hradec: Informační středisko Město Jindřichův Hradec.
- Klima v jižních Čechách* (2003 – 2009). Jižní Čechy. Dostupné dne 14. 3. 2014 z <http://www.jiznicechy.cz/cs-CZ/jizni-cechy/o-kraji/klima.html>
- Klon2v (n. d.). Dostupné dne 10. 4. 2014 z *Mapy.cz: foto* <http://foto.mapy.cz/141321-15-POLEDNIK>
- Klufová, R., Nývltová, J., & Francová, V. (2010). *Potenciál cestovního ruchu seniorů v ČR*. Geografie pro život ve 21. století: sborník příspěvků z XXII. sjezdu České geografické společnosti pořádaného ostravskou univerzitou v Ostravě 31. srpna - 3. září 2010, Ostrava. Dostupné dne 30. 12. 2013 z http://konference.osu.cz/cgsostrava2010/dok/Sbornik_CGS/Geografie_cestovniho_ruchu/Potencial_cestovniho_ruchu_senioru.pdf
- Kostel sv. Ottona* (2004). Dostupné dne 10. 4. 2014 z Czech Republic <http://czech.republic.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=115183>
- Kotíková, H. (2013). *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing.
- Kotler, P., Wong, V., Saunders, J. & Armstrong, G. (2007). *Moderní marketing: 4. evropské vydání* (1. vyd.). Praha: Grada Publishing.

- Kovářová, P. (2006). *Kvalita života v období stárnutí a stáří* (diplomová práce, Masarykova univerzita, Brno, Czech republic).
- Kryžovy jesličky* (2006 – 2014). Dostupné dne 15. 4. 2014 z Virtualtravel.cz
<http://www.virtualtravel.cz/jindrichuv-hradec/kryzovy-jeslicky.html>
- Kubičková, M. (2012). Cestovní ruch seniorů ve Zlínském kraji. *Sborník recenzovaných příspěvků mezinárodní vědecké konference Hotelnictví, turismus a vzdělávání* (stránky 188-200). Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, spol. s r. o.
- Kučerová, J., Strašík, A., & Šebová, L. (2010). *Ekonomika podniku cestovního ruchu* (2. přeprac. vyd.). Banská Bystrica: DALI-BB, s.r.o. pre Slovak-Swiss Tourism.
- Kudy z nudy: CzechTourism* (2013). Dostupné z <http://www.kudyznudy.cz>
- Langmeier, J. & Krejčířová, D. (1998). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing.
- Luštický, M., & Musil, M. (2013). *SWOT analýza, STEP analýza: Mikroregion Jindřichohradecko - Svazek obcí Jindřichohradecko*. Jindřichův Hradec: Fakulta managementu VŠE Praha v Jindřichově Hradci.
- Mapový server* (2013). Dostupné z
http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php?interface=tmv&Theme=mikroregiony&Values=249&lg=#c=3504473%252C5451012&z=4&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&p=&
- Matoušek, K. (2009). *Výroční zpráva za rok 2009*. Dostupné dne 2. 4. 2014 z
<http://www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=41978>
- Matoušek, O., Kodymová, P. & Kolářková, J. (2005). *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi* (1. vyd.). Praha: Portál.
- Mikroregion Jindřichohradecko - svazek obcí Jindřichohradecko* (2014a). Jindřichův Hradec: Oficiální stránky města. Dostupné dne 20. 3. 2014 z
<http://www.jh.cz/cs/mesto/mestske-organizace/spoluucast-mesta-v-organizacich/mikroregion-jindrichohradecko-svazek-obci-jindrichohradecko.html>
- Mikroregion Jindřichohradecko - svazek obcí Jindřichohradecko* (2014b). Jindřichův Hradec: Oficiální stránky města. Dostupné dne 20. 3. 2014 z
<http://www.jh.cz/galerie/obrazky/image.php?img=203985&x=942&y=1200>

Mikroregiony a místní akční skupiny (2008). Dostupné dne 21. 3. 2014 z Ministerstvo vnitra České republiky <http://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

Ministerstvo pro místní rozvoj (10. Listopad 2006). *501/2006 Sb. vyhláška o obecných požadavcích na využívání území*. Praha, Česká republika. Dostupné dne 15. 3. 2014 z Portál veřejné správy:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=501~2F2006&rpp=15#seznam>

Ministerstvo pro místní rozvoj, kolektiv autorů (2008). *Cestovní ruch pro všechny*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Mlejnková, L., Zemek, J., Pejsarová, J. & Nesnídal D. (2001). *Procházka po krajích České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a DaDa.

Molnár, Z. (n. d.). *Úvod do základů vědecké práce*. Dostupné dne 16. 4. 2014 z http://k126.fsv.cvut.cz/predmety/d26mvp/mvp_sylabus-mvp.pdf

Musil, M. (2003 – 2013). *Informace o městě*. Jindřichův Hradec - soukromý turistický informační portál. Dostupné dne 24. 3. 2014 z <http://www.novadomus.cz/jhradec/mesto/mesto.php>

Muzeum Jindřichohradecka (2014). Dostupné z <http://www.mjh.cz/>

Orieška, J. (2010). *Služby v cestovním ruchu* (1. vyd.). Praha: IDEA SERVIS.

Palatková, M. (2006). *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu* (1. vyd.). Praha: Grada.

Penzion Gentleman v Jindřichově Hradci. (2013). Dostupné z Gentleman: penzion & restaurace: <http://www.restauracegentleman.cz/penzion.php>

Pichaud, C. & Thareau, I. (1998). *Soužití se staršími lidmi: praktické informace pro ty, kdo doma pečují o staré lidi, i pro sociální a zdravotnické pracovníky* (1. vyd.). Praha: Portál.

Pitter, L. (2004). *Nežárecká brána*. Hrady.cz. Dostupné dne 21. 3. 2014 z http://www.hrady.cz/wnd_show_pic.php?picnum=11295

Plavecký bazén (2000 – 2014). Dostupné z <http://bazen.jh.cz/>

Poděbradský, J. (2008). *Wellness v ČR*. WellnessNoviny.cz. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné dne 1. 2. 2014 z

<http://www.wellnessnoviny.cz/file/1730/wellness-v-cr.pdf>

Program rozvoje Mikroregionu Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko (2010). Jindřichův Hradec: Oficiální stránky města. Dostupné z

<http://www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=41977>

Rus, J. (2007). *Metodika průvodcovské činnosti*. Praha: Vysoká škola polytechnická Jihlava.

Ryglová, K., Burian, M. & Vajčnerová, I. (2011). *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi* (1. vyd.). Praha: Grada.

Řezníčková, J. (2013). *Senioři ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Zaměstnaní*. Český statistický úřad. Dostupné dne 30. 12. 2013 z

[http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/9800310E93/\\$File/e-1417-13_z_a.doc](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/9800310E93/$File/e-1417-13_z_a.doc)

Seifertová, V., Houška, P., Voleman, S. & Kopřiva Myslivcová, J. (2013).

Průvodcovské činnosti. Praha: Grada Publishing, a.s.

Slovník cizích slov (2005 – 2014). Dostupné z <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec: národní kulturní památka (2014). Dostupné z

<http://www.zamek-jindrichuvhradec.eu/>

Sůra, J. (2013). *Jindřichohradecké úzkokolejky se topí v problémech, nesplácejí závazky*. Dostupné dne 19. 3. 2014 z http://ekonomika.idnes.cz/jihoceske-uzkokolejky-se-topi-v-problemech-nesplaci-zavazky-p5o-/eko-doprava.aspx?c=A131103_200028_ekonomika_ert

Sv. Florián: obchodně medicínské centrum (2014). Dostupné z

<http://www.svflorian.cz/aquashow/>

Svaz důchodců České republiky, o.s. (2013). Dostupné z <http://www.sdcr.cz/>

Svět seniorů (2013). Dostupné z www.svetsenioru.cz

Šíp, J. (2011). *Studia Turistica: online časopis pro vzdělávání v cestovním ruchu*. ISSN 1804-252X. Dostupné dne 14. 2. 2014 z <http://www.vspj.cz/soubory/download/id/458>

- Turistika* (2014). Dostupné dne 2. 4. 2014 z
<http://www.turistika.cz/mapy/jindrichohradecko/rybnik#center=49.135,15.05&zoom=11&layerControl=mista&layerFilterItem=rybnik&mapType=roadmap>
- Turyna, P. (2004). *Nežárecká brána*. Hrady.cz. Dostupné dne 14. 3. 2014 z
<http://www.hrady.cz/?OID=1715>
- Vozka, V. (n. d.). Dostupné dne 10. 4. 2014 z *Výletník*
http://ns.vyletnik.cz/fotogalerie/jizni-cechy/ceska-kanada-a-hradecko/?radit=abc&f_limit=24&f_page=2#
- Vyhledávač značených tras* (2011 – 2014). Klub Českých Turistů. Dostupné z
<http://www.kct.cz/cms/vyhledavac-znacenych-tras>
- Vycházkový okruh Jindřichův Hradec* (2001 – 2014). Naše hory.cz. Dostupné dne 2. 3. 2014 z <http://www.nasehory.cz/vylet/jihoceske-rybniky/all/vychazkovy-okruh-jindrichuv-hradec/>
- Wellness a ubytování v centru Jindřichova Hradce*. (2011 – 2014). Dostupné dne 9. 4. 2014 z Newgo.cz <http://www.newgo.cz/wellness-v-jindrichove-hradci-sauna-zabaly/>
- Zelenka, J. & Pásková, M. (2012). *Výkladový slovník cestovního ruchu* (kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd.). Praha: Linde.
- Židovský hřbitov Jindřichův Hradec* (2007 – 2014). Atlas Česka. Dostupné dne 17. 3. 2014 z <http://www.atlasceska.cz/jihocesky-kraj/zidovsky-hrbitov-jindrichuv-hradec/>

III. Seznam obrázků, grafů a tabulek

Obrázek 1 – Mapa Mikroregionu Jindřichohradecko	- 33 -
Obrázek 2 – Mapa sousedních svazů a sdružení obcí	- 34 -
Obrázek 3 – Mapa – infocentrum JH	- 40 -
Obrázek 4 – Rybníky v okolí Jindřichova Hradce	- 41 -
Graf 1	- 50 -
Graf 2	- 51 -
Graf 3	- 52 -
Graf 4	- 52 -
Graf 5	- 54 -
Graf 6	- 54 -
Graf 7	- 55 -
Graf 8	- 56 -
Graf 9	- 57 -
Graf 10	- 58 -
Tabulka 1 – Věkové složení obyvatelstva 1992 - 2012	- 23 -
Tabulka 2 - Jednotlivci používající internet, vývoj v letech 2006 až 2011	- 26 -

IV. Seznam příloh

Příloha 1 - Dotazník

Příloha 2 - Mapy silnic

Příloha 3 - Vstupné

Příloha 4 - Obrázky ke kapitole 4

Příloha 5 – Návrh letáku

V. Přílohy

Příloha 1 – Dotazník

Dobrý den, mé jméno je Lucie Zlatušková a jsem studentkou Jihočeské univerzity. K vypracování mé bakalářské práce na téma *Služby cestovního ruchu pro seniory a možnosti jejich dalšího rozvoje v oblasti Mikroregionu Jindřichohradecko* je potřeba získat důležité informace, a proto Vás žádám o vyplnění tohoto dotazníku. Děkuji všem, kteří mi věnují svůj čas.

Krásný den

Specifikace respondentů: Senioři žijící v Mikroregionu Jindřichohradecko

1. Láká Vás cestování?
 - a. Ano
 - b. Ne

2. Jak často cestujete po České republice za účelem rekreace (ročně)?
 - a. 1-2x
 - b. 3-4x
 - c. 5-6x
 - d. vícekrát
 - e. nikdy

3. Pokud jste v předchozí otázce odpověděli „nikdy“, co je důvodem, že necestujete za účelem rekreace?
 - a. nedostatek financí
 - b. zdravotní stav
 - c. špatná dostupnost dopravy
 - d. jiný důvod – uveďte

4. Co je (bylo by) motivem Vaší cesty?
- a. návštěva příbuzných
 - b. zdravotní pobyt (např. lázně)
 - c. odpočinek
 - d. kulturní akce
 - e. kulturně – historický cestovní ruch (hrady, zámky apod.)
 - f. přírodní zajímavosti
 - g. sport (např. pěší turistika, sportovní hry apod.)
 - h. vodácká turistika
 - i. jiné – uveďte
5. Jakým způsobem si vybíráte pobyt?
- a. doporučení od známých a příbuzných
 - b. katalogy cestovních kanceláří a agentur
 - c. na internetu
 - d. jiná možnost – uveďte
 - e. nevybírám si pobyt
6. Jakým způsobem nejraději cestujete do vzdálených míst?
- a. autobusem
 - b. vlakem
 - c. autem
 - d. jiná možnost – uveďte
7. Jakým způsobem nejraději cestujete po destinaci?
- a. auto
 - b. pěšky
 - c. kolo
 - d. autobus
 - e. jiná možnost – uveďte

8. Pokud byste si mohli vybrat, kde byste chtěl/a být ubytován/a?
- a. v luxusním hotelu
 - b. v hotelu s nižším počtem hvězdiček (***, **)
 - c. v penzionu
 - d. na pronajaté chatě/chalupě
 - e. na vlastní chatě/chalupě
 - f. jinde – uveďte
9. Jakou cenu byste byli ochotni zaplatit za noc za osobu?
- a. do 200,-
 - b. do 500,-
 - c. do 800,-
 - d. do 1 000,-
 - e. více jak 1 000,-
10. Měli byste nějaké zvláštní požadavky na ubytování (více možností)?
- a. bezbariérový přístup
 - b. klidná část hotelu
 - c. vlastní sociální zařízení
 - d. výtah
 - e. vyšší lůžko
 - f. bazén (patřící k ubytovacímu zařízení)
 - g. jiná možnost – uveďte
 - h. žádné zvláštní požadavky
11. Jaké stravovací zařízení byste chtěli využívat?
- a. restauraci oddělenou od ubytovacího zařízení
 - b. restauraci patřící k ubytovacímu zařízení
 - c. fast-food
 - d. obchod s potravinami a vařit si sám/sama
 - e. bistro

12. Jakým způsobem byste chtěli mít zařízenou stravu?
- a. plná penze
 - b. polopenze
 - c. bez stravy – budu se stravovat v restauracích
 - d. bez stravy – budu si vařit sám/sama
 - e. all inclusive
13. Měli byste nějaké zvláštní požadavky na stravování (více možností)?
- a. dietní strava
 - b. vegetariánská strava
 - c. výběr alespoň z 5 jídel
 - d. donáška jídla na pokoj
 - e. regionální kuchyně
 - f. zahraniční kuchyně
 - g. jiná možnost – uveďte
 - h. žádné zvláštní požadavky
14. Jakou cenu byste byli ochotni zaplatit za jeden oběd/večeři?
- a. do 100,-
 - b. do 200,-
 - c. do 300,-
 - d. do 500,-
 - e. více jak 500,-
15. Jak dlouhý je pro vás ideální pobyt?
- a. 1 - 3 dny
 - b. 4 - 7 dní
 - c. 10 dní
 - d. 14 dní
 - e. 3 týdny
 - f. déle než 3 týdny

16. Jakým způsobem by vám vyhovovalo platit za pobyt?
- a. osobně
 - b. přes internetové bankovníctví
 - c. složenkou
 - d. převodem na účet – příkaz v bance
 - e. převodem na účet – z bankomatů
 - f. přes terminál Sazky
17. Máte pocit, že jste dobře informovaní o možnostech cestovního ruchu v ČR?
- a. ANO
 - b. SPÍŠE ANO
 - c. SPÍŠE NE
 - d. NE
18. Co byste doporučili seniorům z jiných regionů při návštěvě Mikroregionu Jindřichohradecko (více možností)?
- a. zámek Jindřichův Hradec
 - b. fontána (Centrum sv. Florian)
 - c. Jindřichohradecká úzkokolejka
 - d. židovské památky
 - e. Krýzovy jesličky
 - f. Vojenské muzeum
 - g. 15. poledník
 - h. aquapark
 - i. Houbový Park – Ráj Skřítků
 - j. Provaznické muzeum
 - k. jiná možnost – uveďte
19. Co vás napadne konkrétně jako první, když se řekne Jindřichohradecko?
-

20. Vaše pohlaví?

- a. MUŽ
- b. ŽENA

21. Počet členů ve vaší domácnosti?

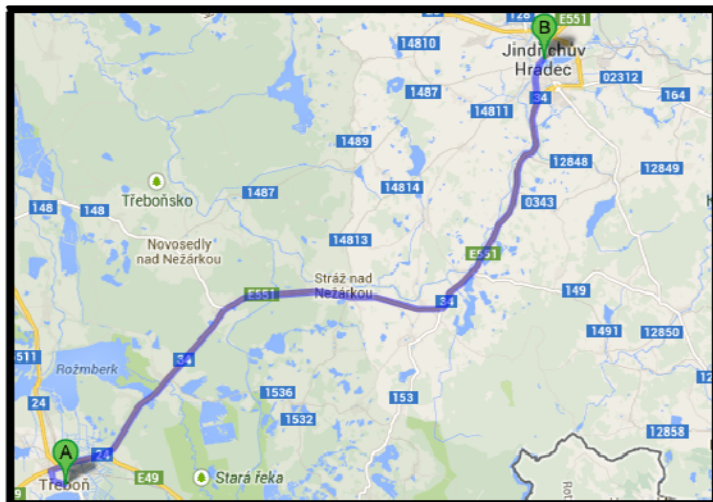
- a. žiju sám/sama
- b. 2
- c. 3-5
- d. více než 5 členů

22. Váš věk?

- a. méně než 60 let
- b. 61 – 66 let
- c. 67 – 70 let
- d. 71 – 75 let
- e. 76 a více let

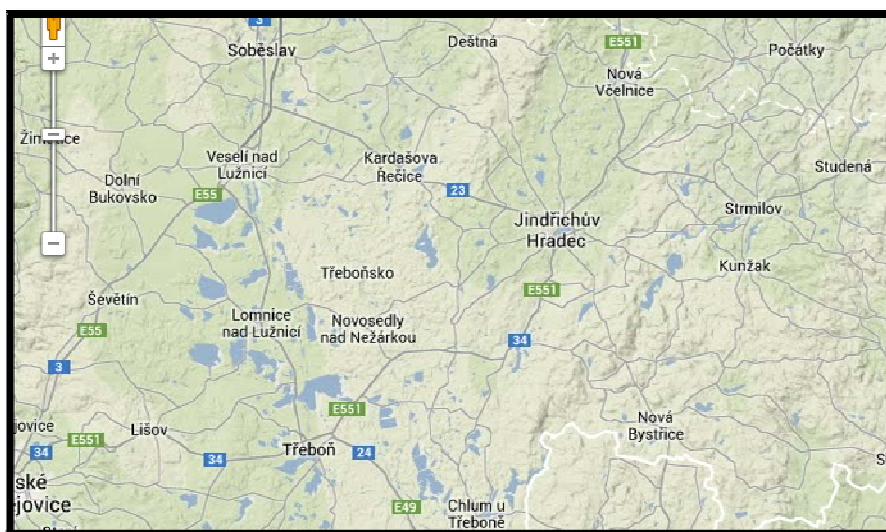
Příloha 2 – Mapy silnic

Obrázek 5 - Silnice od Třeboně k JH

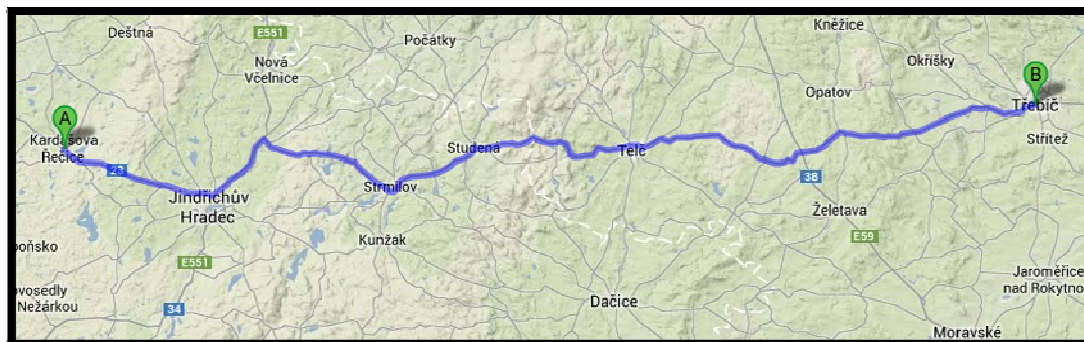
Zdroj: maps.google.cz, 2014, upraveno

Obrázek 6 - Silnice E551

Zdroj: maps.google.cz, 2014, upraveno

Obrázek 7 - Silnice číslo 23

Zdroj: maps.google.cz, 2014, upraveno

Příloha 3 – Vstupné

Tabulka 3 – Vstupné na Státní hrad a zámek v Jindřichově Hradci v provozní době

	Děti (od 6 let), studenti, ZTP	Dospělí	Senioři ²⁵	Rodinné vstupné ²⁶
Trasa A: Adamovo stavení	50,-	100,-	60,-	240,-
Trasa B: Gotický hrad	40,-	90,-	50,-	210,-
Trasa C: Apartmány a Rondel	40,-	90,-	50,-	210,-
Prohlídka trasy A, B, C	100,-	220,-	150,-	500,-
Černá věž	20,-	25,-	25,-	60,-

(www.zamek-jindrichuvhradec.eu, 2014, upraveno)

²⁵ Senior je osoba starší 65 let bez rozdílu národnosti

²⁶ Rodinné vstupné platí pro rodinu (2 dospělí + max. 3 děti do 18 let)

Příloha 4 – Obrázky ke kapitole 4

Obrázek 8 - Celkový pohled na hrad a zámek z mostu mezi rybníky

Zdroj: www.zamek-jindrichuvhradec.eu, 2014

Obrázek 9 – Krýzovy jesličky

Zdroj: www.virtualtravel.cz, 2006 - 2014, upraveno

Obrázek 10 – Nežárecká brána

Zdroj: Luděk Pitter, 2004

Obrázek 11 – Langrův dům

Zdroj: infocentrum.jh.cz, 2011

Obrázek 12 – Stará radnice

Zdroj: infocentrum.jh.cz, 2011, upraveno

Obrázek 13 – 15. poledník

Zdroj: www.kudyznudy.cz, 2013

Obrázek 14 - Tuzemák

Obrázek 15 – Čerpací stanice FRUKOIL

Zdroje: www.fruko.cz, 2012, upraveno

Obrázek 16 – Jindřichohradecká úzkokolejka

Zdroj: infocentrum.jh.cz, 2011, upraveno

Obrázek 17 - Aquashow

Zdroj: www.svflorian.cz, 2011

Obrázek 18 – Plavecký bazén

Obrázek 19 - Aquapark

Zdroje: bazen.jh.cz, 2000 - 2014

Obrázek 20 – Jindrova naučná stezka

Obrázek 21 – Informační tabule

Zdroje: vlastní foto, 2013

Příloha 5 – Návrh letáku

Obrázek 22 – Návrh propagačního materiálu

*Navštivte místo plné úžasných památek
a překrásné přírody ..*

*Navštivte jednu z nejkrásnějších oblastí
naší země...*

15. POLEDNÍK

Mikroregion Jindřichohradecko

Praha

Mikroregion Jindřichohradecko
- Svazek obcí Jindřichohradecko

Brno

Informační centrum: 384 363 546
e-mail: info@jh.cz
webové stránky: <http://infocentrum.jh.cz>
webové stránky města JH: www.jh.cz

Zdroj: vlastní zpracování